

Laodicea – Nọmbà Kìíní

Àsọtélé Aísáyà nípa Ìdájó Ìparun fún Àfonífoji Ìran

Jeff Pippenger

2023-08-14

Èrù òwè nípa àfonífoji Ìran. Kí ni ñ ẹ̀ ọ̀ báyii, tí iwọ̀ fi gòkè lọ sí orí ilé pátápátá? Ìwọ̀ tí o kún fún ariwo, ilú onírúkèrúdò, ilú ayò: àwọn ẹ̀ni tí a pa nínú ẹ̀ kò kú nípa idà, bẹ̀ ẹ̀ ni wọn kò kú ní ogun. Gbogbo àwọn olórí ẹ̀ sá pọ̀; a fi ọ̀run wọn hàn mọ̀ wọn nípa àwọn tafàtafà: gbogbo àwọn tí a rí nínú ẹ̀ ni a dì pọ̀, àwọn tí wọn tí sá láti òkèèrè wá. Nítorí náà ni mo ẹ̀ wí pé, Ẹ̀ yí ojú yín kúrò lódò mi; ẹ̀mi yòò sunkún kíkòrò, ẹ̀ má ẹ̀ sapá láti tù mí nínú, nítorí ìparun ọ̀mọ̀bínrín àwọn ẹ̀niyàn mi. Nítorí ó jẹ̀ ojò idààmú, àti ojò itẹ̀ mọ̀lẹ̀, àti ojò idàmú ọ̀kàn láti ọ̀wọ̀ Oluwa Ọ̀lórún àwọn ọ̀mọ̀-ogun ní àfonífoji Ìran, fifọ̀ àwọn ògiri lulẹ̀, àti igbe sí àwọn òkè. Isaiah 22:1–5.

Nínú iwé Isaiah, a rí ọ̀rọ̀ náà “èrù” ní ìgbà méjọ̀lá. Mọ̀kànlá nínú àwọn itọ̀kasí wọ̀nyẹn ñ tọ̀ka tààrà sí àwọn àsọtélé ìparun, àti pé àwọn itọ̀kasí méje yòókù ñ tọ̀ka sí èrù gégé bí nńkan tí a gbé lé èjìkà. Ọ̀kàn soṣo nínú àwọn itọ̀kasí tí a túmọ̀ sí “èrù” ni ó dúró fún ohun tí a gbé lé èjìkà, tí ó sì tún jẹ̀ àsọtélé ìparun pèlú. Ète mi ni láti sọ̀rọ̀ nípa itọ̀kasí kan náà tí í ẹ̀ ọ̀rọ̀ Heberu tí ó ñ tọ̀ka sí ohun tí a gbé, sùgbón tí ó sì tún jẹ̀ àsọtélé ìparun; nítorí náà mo ñ fi iyàtò náà hàn láti ìbèrè pátápátá, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a kí yòò padà sí àwọn òtítọ̀ wọ̀nyí tí tí di ìgbà mírán níwájú.

Orí náà kò sọ̀kùnkùn nípa itumọ̀ “àfonífoji Ìran,” nítorí a ti dá a mọ̀ gégé bí “Ìlú Dáfídì” àti pèlú gégé bí “Jerusalemu.” Àfonífoji Ìran náà jẹ̀ itọ̀kasí sí Adventismu tí Laodíkea ní àsìkò itàn àwọn ẹ̀sẹ̀ mẹ̀fà ikeyin tí Danieli mọ̀kànlá. Isaiah fi itàn tí a sàpẹ̀rẹ̀ ẹ̀ nínú orí ogún ẹ̀ àgbékalẹ̀ ọ̀rọ̀ yìí fún ìparun yìí, nípa sísàpèjúwe isẹ̀gun àtẹ̀gùn-ayé tí ọ̀ba Ásírià ñ ẹ̀ lórí ayé, ẹ̀ni tí ó ti rán olórí ọ̀mọ̀-ogun kan tí a ñ pè ní Tartan láti gba ilú kan ní Ejibiti tí a ñ pè ní Ashdod.

A mọ̀ òfin Ojọ̀-Àìkú nínú Dániẹ̀lì mọ̀kànlá ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì, ó sì ñ tọ̀ka sí egbẹ̀ mẹ̀ta tí wọn “sá” kúrò lówọ̀ ijo papacy nígbà òfin Ojọ̀-Àìkú.

Ní ọ̀dún tí Tátàni wá sí Ásíódòdì, (nígbà tí Ságónì ọ̀ba Ásírià rán án,) tí ó sì jagun sí Ásíódòdì, tí ó sì gba á; ní àkókò kan náà ni Olúwa sọ̀rọ̀ nípasẹ̀ Aísáyà ọ̀mọ̀ Ámòsì pé, Lọ̀ tú aṣọ̀ ọ̀fọ̀ kúrò ní egbẹ̀-ìgbẹ̀ ẹ̀, kí o sì bọ̀ bàtà ẹ̀ kúrò ní ẹ̀sẹ̀ ẹ̀. Ó sì ẹ̀ bẹ̀, ó ñ rìn ní ihòhò àti ní ẹ̀sẹ̀ bàtà-kòsì. Olúwa sì wí pé, Gégé bí Ásáyà íránṣẹ̀ mi tí rìn ní ihòhò àti ní ẹ̀sẹ̀ bàtà-kòsì fún ọ̀dún mẹ̀ta gégé bí àmì àti iyanu lórí Íjìbítì àti lórí Ítíópíà; bẹ̀ ẹ̀ ni ọ̀ba Ásírià yòò kó àwọn ará Íjìbítì lọ̀ ní ìgbèkùn, àti àwọn ará Ítíópíà ní ikólò, àtawọn ọ̀mọ̀de àti àgbàlagbà, ní ihòhò àti ní ẹ̀sẹ̀ bàtà-kòsì, àni pèlú ihà-ídí wọn ní fifihàn, sí itijú Íjìbítì. Wọn yòò sì bẹ̀rù, wọn ó sì tìjú Ítíópíà tí wọn ñ retí, àti Íjìbítì tí í ẹ̀ ọ̀go wọn. Olùgbé erékùsù yìí yòò sì wí ní ojò náà pé, Wò ó, irú èyí ni ohun tí a ñ retí, nibi tí a ti sá lọ̀ fún iránlówọ̀ kí a lè bọ̀ lára ọ̀ba Ásírià; báwo ni àwa ó ẹ̀ yo bọ̀? Aísáyà 20:1–6.

Ìbèrè tí àwọn olùgbé erékùsù náà gbé dide ni pé báwo ni wọn yòò ẹ̀ bọ̀ lówọ̀ ọ̀ba Ásírià, ẹ̀ni tí a tún sàfihàn gégé bí ọ̀ba àríwá nínú Dániẹ̀lì 11.

Yóò sì wọ ilẹ̀ ológo náà pẹ̀lú, a ó sì borí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ orílẹ̀-èdè lulẹ̀: sùgbọ̀n àwọn wọ̀nyí yóò yo kúrò lówọ̀ rẹ̀, àní Edomu, àti Moabu, àti olórí àwọn ọ̀mọ̀ Ammoni. Dáníẹ̀lì 11:41.

Nínú ẹ̀sẹ̀ yìí ni a ti tọ̀ka sí òfin Ojọ̀ Àìkú ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, ó sì wà níbẹ̀ àwọn itumọ̀ kéékèkẹ̀ díẹ̀ nínú àyọkà Dáníẹ̀lì tí ó yẹ̀ kí a fiyèsí. Ẹ̀sẹ̀ mẹ̀ta lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀ wà nínú Dáníẹ̀lì mọ̀kànlá, ẹ̀sẹ̀ ogójì sí ẹ̀sẹ̀ mètálélógójì, tí gbogbo wọn n tọ̀ka sí “àwọn orílẹ̀-èdè.” Nínú ẹ̀sẹ̀ ogójì, àwọn orílẹ̀-èdè tí wọn dúró fún Soviet Union àtijọ̀ ni a gbá kúrò lówọ̀ ipapacy àti Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ní ọ̀dún 1989. Àwọn akòwé-itàn ọ̀de ọ̀nì jẹ̀rìí sí ọ̀títọ̀ yìí.

Léyìn náà, nínú ẹ̀sẹ̀ kejilélógójì, a rí ọ̀rọ̀ náà “àwọn orílẹ̀-èdè” tí ó dúró fún gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè ayé, bí ọ̀ba àríwá (ìjọ̀ pòòpù) ẹ̀ gba Íjìbítì, tí ó dúró fún gbogbo ayé. Èyí jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn àbùdá itumọ̀ náà. Èkejì nínú àwọn àbùdá itumọ̀ méjèjì tí mo n tọ̀ka sí nínú àwọn ẹ̀sẹ̀ mẹ̀ta náà ní í ẹ̀ pẹ̀lú ọ̀rọ̀ náà “yóò sá” nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì, àti lẹ̀kkan sí i nínú ẹ̀sẹ̀ kejilélógójì. Àwọn méjèjì jẹ̀ ọ̀rọ̀ Héberu méjì ọ̀tọ̀tọ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a tùmọ̀ àwọn méjèjì sí “yóò sá.” Ọ̀rọ̀ Héberu tí a tùmọ̀ sí “yóò sá” nínú ẹ̀sẹ̀ kejilélógójì tùmọ̀ sí pé kò sí ìgbàlà kankan láti rí, nítorí nígbà tí “ọ̀ba mẹ̀wáá” tí ó dúró fún Ìṣọ̀kan Àwọn Orílẹ̀-Èdè bá fohùn ṣọ̀kan láti fi ijọ̀ba ayé kan ṣọ̀so wọn lé àkóso ẹ̀ranko pòòpù lówọ̀, kò sí ọ̀nà àbájáde kankan—kò sí idásílẹ̀.

Àti àwọn iwo mẹ̀wáá tí iwo rí náà ni àwọn ọ̀ba mẹ̀wáá, tí wọn kò tìi gba ijọ̀ba kan rí; sùgbọ̀n wọn n gba agbára gégé bí ọ̀ba fún wákátì kan pẹ̀lú ẹ̀ranko náà. Àwọn wọ̀nyí ní èrò kan náà, wọn yóò sì fi agbára àti ipá wọn fún ẹ̀ranko náà. Àwọn wọ̀nyí yóò bá Ọ̀dọ̀-Àgùntàn jagun, Ọ̀dọ̀-Àgùntàn náà yóò sì ẹ̀gun wọn: nítorí ọ̀un ni Olúwa àwọn olúwa, àti Ọ̀ba àwọn ọ̀ba: àwọn tí ó sì wà pẹ̀lú rẹ̀ ni a pè, a sì yàn, wọn sì jẹ̀ olóótítọ̀. Ó sì wí fún mi pé, Omi tí iwo rí, níbi tí àgbèrè náà jókòó sí, ni àwọn èniyàn, àti ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn, àti àwọn orílẹ̀-èdè, àti àwọn ahọ̀n. Àti àwọn iwo mẹ̀wáá tí iwo rí lórí ẹ̀ranko náà, àwọn wọ̀nyí yóò kóríira àgbèrè náà, wọn yóò sì sọ̀ ọ̀ di ahoro àti níhòhò, wọn yóò sì jẹ̀ ẹ̀ran ara rẹ̀, wọn yóò sì fi iná sun ún. Nítorí Ọ̀lọ̀run ti fi sínú ọ̀kan wọn láti ẹ̀sẹ̀ rẹ̀, àti láti fohùn ṣọ̀kan, àti láti fi ijọ̀ba wọn fún ẹ̀ranko náà, títi àwọn ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run yóò fi ẹ̀. Ìṣipayá 17:12–17.

A mẹnụ̀ kàn sí “ọ̀ba mẹ̀wáá” wọ̀nyí léraléra nínú ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run, àti nínú itàn Éljà, Áhábù, ọ̀ba Ísírẹ̀lì, ni olórí ẹ̀yà mẹ̀wáá, ó sì fẹ̀ Jésibẹ̀lì. Jésibẹ̀lì ni ipò pòòpù ní ikeyìn ayé, Éljà sì ni àwọn aṣojú iransẹ̀ ángẹ̀lì kẹ̀ta, Áhábù sì ni olórí ìṣọ̀kan àwọn ọ̀ba mẹ̀wáá. Áhábù dúró fún Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà gégé bí aṣáájú Àjọ̀ Ìṣọ̀kan Àgbáyé ní àkókò itàn àsọtẹ̀lẹ̀ òfin Ojọ̀-Àìkú. Nígbà tí Ásíríà bá gba Ejibiti, ọ̀ba àríwá nínú Dáníẹ̀lì 11:42 ẹ̀sẹ̀ ti fi ipa mú àwọn ọ̀ba mẹ̀wáá láti fara mó fifi ijọ̀ba wọn lé agbára pòòpù lówọ̀.

“Bí a ẹ̀ ní sún mó ipẹ̀yà ikeyìn, ó ẹ̀ pàtàkì gidigidi kí ibámu àti ìṣọ̀kan wà lááárín àwọn irinsẹ̀ Olúwa. Ayé kún fún ijì, ogun, àti iyàtò. Sùgbọ̀n lábẹ̀ orí kan—agbára pòòpù—àwọn èniyàn yóò ṣọ̀kan láti tako Ọ̀lọ̀run nínú ẹ̀dà àwọn ẹ̀lẹ̀rìí Rẹ̀. Ìṣọ̀kan yìí ni apẹ̀yìndá nílá náà fi di mímú ṣinṣin. Bí ó ti n wá láti ṣọ̀kan àwọn aṣojú rẹ̀ nínú ogun sí ọ̀títọ̀, bẹ̀ ẹ̀ ni yóò ṣiṣẹ̀ láti pín ká, kí ó sì tú àwọn olùdáláre rẹ̀ ká. Ilara, ifura búburú, àti ọ̀rọ̀ búburú sí èniyàn, ọ̀un ni ó n ru sókè láti mú àríyànjiyàn àti ipinya wá.” Testimonies, volume 7, 182.

Nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì a rí ọ̀rọ̀ náà “sá,” a sì tún rí ọ̀rọ̀ náà “sá” nínú ẹ̀sẹ̀ méjilélógójì, sùgbọ̀n ọ̀rọ̀ Heberu méjì ọ̀tọ̀ ni wọn jẹ̀. Ọ̀rọ̀ tí a tùmọ̀ sí “sá” nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì tùmọ̀ sí sá bí ẹ̀ni pé nípasẹ̀

yíyò nítòrí ìrìnṛèlè. Èyí ni ọ̀rò tí a tùmò sí “sá” nínú ẹ̀sẹ̀ ẹ̀kẹ́fà tí Isaiah orí ogún. “Ní ojò náà” “olùgbé erékùsù yí” n béèrè bí wòn yòò ẹ̀ lè sá kùrò lódò ará Asiria tí “ní ojò náà” n ẹ̀gun ayé lo ní ilòsìwájú gégé bí a ti ẹ̀fihàn nínú Danieli mọ̀kànlá àti nínú ọ̀pọ̀ ẹ̀sẹ̀ mìí ti Ìwé Mímó.

Nínú Dániẹ̀lì orí kọ̀kànlá ẹ̀sẹ̀ kọ̀kàndínlógójì, nígbà tí ipò pòòpù, tàbí gégé bí Dániẹ̀lì ẹ̀ sàpẹ̀júwe rẹ̀, ọ̀ba àrìwá, tàbí gégé bí Aísáyà ẹ̀ sàpẹ̀júwe rẹ̀, ará Ásírià náà, n ẹ̀gun “ilẹ̀ ológo” tí ó dúró fún Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, ẹ̀gbé méjì ni a ẹ̀ idánimò wòn.

Yòò wọ̀ ilẹ̀ olá náà pẹ̀lú, a ó sì borí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ orílẹ̀-èdè lulẹ̀; ẹ̀sẹ̀gbon àwọn wònyí yòò wọ̀ kùrò ní ọ̀wọ̀ rẹ̀, àní Edomu, àti Moabu, àti olórí àwọn ọ̀mọ̀ Ammoni. Danieli 11:41.

Ẹ̀gbé kan ni “ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀” àwọn tí a ẹ̀subú lulẹ̀, a sì ẹ̀sàpẹ̀rẹ̀ ẹ̀gbé kejì gégé bí “Edomu, Moabu àti olórí àwọn ọ̀mọ̀ Ammoni.” Ní àkókò òfin Ojò Àìkú, Ìfihàn orí kejidínlógún ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rin, n pe àwọn tí ó ẹ̀ wà ní Babiloni pé kí wòn “jádé kùrò.”

Mo sì gbọ̀ ohùn mìíràn láti ọ̀run, tí ó n wí pé, Ẹ̀ jádé kùrò nínú rẹ̀, ẹ̀yin èniyàn mi, kí ẹ̀ má bàa ẹ̀ alábápín nínú ẹ̀sẹ̀ rẹ̀, àti kí ẹ̀ má bàa gba nínú àwọn iyọ̀nu rẹ̀. Ìfihàn 18:4.

Edomu, Moabu, àti olórí àwọn ọ̀mọ̀ Ammoni ni àwọn tí wòn yòò bó lówọ̀ idálẹ̀bí nípasẹ̀ iyọ̀kùrò pẹ̀lú ẹ̀tan isálo, gégé bí àwọn èniyàn erékùsù nínú Isaiah ogún ẹ̀ n retí láti ẹ̀.

Nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì, itùmò kẹ̀jì tí mo n tọ̀ka sí ni pé nínú ẹ̀sẹ̀ ogójì, kọ̀kànlélógójì, àti méjìlélógójì, a rí ọ̀rò náà “àwọn orílẹ̀-èdè,” ẹ̀sẹ̀gbon nínú ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì, ọ̀rò tí a fi kún un ni, kí í ẹ̀ sẹ̀ nínú àwọn ọ̀rò àkókò Danieli, kò sì yẹ̀ kí ó wà níbẹ̀. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn orílẹ̀-èdè ni a borí lulẹ̀ gégé bí imúşẹ̀ ẹ̀sẹ̀ ogójì nígbà işubú Soviet Union, àti pé a gba ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn orílẹ̀-èdè nígbà tí ipápá fi gba àşẹ̀ lórí Işokan Àwọn Orílẹ̀-Èdè. Ẹ̀sẹ̀gbon ní àsikò òfin Ojò-Àìkú ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, “ọ̀pọ̀” tí a borí lulẹ̀ náà kí í ẹ̀ ọ̀pọ̀ àwọn orílẹ̀-èdè; wòn lè jẹ̀ àwọn Adventist Ojò Keje nikan.

“Tí a bá ti fi imólẹ̀ òtítọ̀ hàn ó, tí ó sì túbò sí Sábáàti ilàna kẹ̀rin payá fún ọ̀, tí ó sì fi hàn pé kò sí ipilẹ̀ kankan nínú Ọ̀rò Ọ̀lọ̀run fún işẹ̀ Sunday, ẹ̀sẹ̀gbon tí iwọ̀ ẹ̀ ní di sábáàti èké mú, tí o sì kò láti yà Sábáàti náà sọ̀to gégé bí mímó, èyí tí Ọ̀lọ̀run pé ní ‘ojò mímó Mi,’ iwọ̀ n gba àmi ẹ̀ranko náà. Ìgbà wo ni èyí n ẹ̀şẹ̀? Nígbà tí o bá gbọ̀ òfin náà tí ó paşẹ̀ fún ọ̀ láti dá işẹ̀ dúró ní Sunday kí o sì jòsin Ọ̀lọ̀run, nígbà tí o mò pé kò sí ọ̀rò kan nínú Bíbẹ̀lì tí ó fi hàn pé Sunday jẹ̀ ohunkóhun mìíràn ju ojò işẹ̀ àşà lo, iwọ̀ fara mó gbigba àmi ẹ̀ranko náà, o sì kọ̀ èdidi Ọ̀lọ̀run.” Review and Herald, July 13, 1897.

Ènikẹ̀ni tí ó jẹ̀ ọ̀mọ̀ ẹ̀gbé Ijọ Adventist Ojò Keje ti gbà ẹ̀kọ̀ nípa Sábáàti nígbà tí wòn kọ̀kọ̀ di ọ̀mọ̀ ẹ̀gbé ijọ̀ nípasẹ̀ iribọ̀mi, a sì di wòn mú ní ojúşẹ̀ sí “imólẹ̀ òtítọ̀” nípa Sábáàti.

“Iyípadà ojò Ìsinmi náà ni àmi tàbí àpẹ̀júwe aşẹ̀ ijọ̀ Róòmù. Àwọn tí, ní ọ̀ye sí àwọn ẹ̀tọ̀ tí òfin kẹ̀rin n béèrè, yàn láti pa isinmi èké mó ní ipò ojò Ìsinmi òtítọ̀, nípa bẹ̀ ń san olá fún agbára náà nípasẹ̀ èyí nikan tí a fi paşẹ̀ rẹ̀. Àmi ẹ̀ranko náà ni ojò Ìsinmi ti pòòpù, èyí tí ayé ti gbà gégé bí ipò ojò tí Ọ̀lọ̀run yàn.”

“Kò sí ẹ̀nikan tí ó tii gba àmi ẹ̀ranko náà. Àkókò idánwò kò tii dé. Àwọn Kristẹ̀ni tòótọ̀ wà nínú gbogbo ijọ̀, lài yọ̀ ijọ̀ Roman Catholic kùrò. Kò sí ẹ̀ni tí a dá lẹ̀bi títi wòn yòò fi ní imólẹ̀ tí wòn yòò sì rí ojúşẹ̀ tí ó wà nínú òfin kẹ̀rin. Ẹ̀sẹ̀gbon nígbà tí àşẹ̀ náà yòò jádé láti fi agbára mú

isinmi ojò isin èké nàà, tí igbe òlá àngẹ̀lì kẹ̀ta yòò sì kilò fún àwọn èniyàn nípa ijòsin ẹ̀ranko nàà àti àwòrán rẹ̀, ilà iyàtò yòò hàn gbangba láàárín èké àti òtító. Nígbà nàà ni àwọn tí wọn bá sì n bá a lọ nínú irẹ̀kojá yòò gba àmì ẹ̀ranko nàà.

“Pẹ̀lú igbésẹ̀ kíákíá ni àwa n sùn mọ̀ àkókò yìí. Nígbà tí àwọn ijo Púrótẹ̀sítánti yòò bá agbára ayẹ̀pọ̀ ẹ̀şkan láti gbé ẹ̀sin èké ró, nítorí èyí tí àwọn baba òlá wọn fara da inúnibini tó le jù lọ nítorí pípa òun mọ̀lẹ̀, nígbà nàà ni a ó fi àşẹ̀ ẹ̀şkan ijo àti ipínlẹ̀ mú Sábáàti ti pàápàá lòfin. Ìyapa orilẹ̀-èdè kúrò ní òtító yòò wà, èyí tí yòò parí ní iparun orilẹ̀-èdè nikan.” Manuscript 51, 1899.

Ní àkókò òfin Ojò-ìsinmi, àwọn èniyàn kan şoşo tí a òò di lẹ̀bi nípa imọ̀lẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta ni àwọn Adventist Ojò-Ìkẹ̀yìn, nítorí pé nígbà nàà nikan ni a òò gbé idánwò àngẹ̀lì kẹ̀ta kalẹ̀ fún àwọn tí ó wà níta Adventism. “Ọ̀pọ̀” tí a bì şubú ní àkókò òfin Ojò-ìsinmi ni àwọn Adventist Laodicea, nítorí pé “idájó bèrẹ̀ ní ilé Olórún.”

Bẹ̀ẹ̀ ni àwọn ẹ̀ni ikẹ̀yìn yòò di àkókó, àwọn àkókó sì di ikẹ̀yìn: nítorí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ni a pè, şùgbón diẹ̀ ni a yàn. Mátíù 20:16.

Aísáyà jẹ̀ “àmi àti iyanu” fún Íjìbítì àti Ítiópíà nípa bí ipò pòòpù şe n şẹ̀gun ayé lọ ní ilòşiwájú. Íjìbítì ni Àjo Ẹ̀şkan Àgbáyé; Ítiópíà ni Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, Asíríà sì ni ipò pòòpù. Nínú àyíká itàn àşotẹ̀lẹ̀ yẹn ni Aísáyà ti bèrẹ̀ sí í gbékalẹ̀ ọ̀wọ̀ àşotẹ̀lẹ̀ iparun kan kalẹ̀. Orí kejilélógún jẹ̀ nípa àwọn Laodíşíà tí a bì şubú ní òfin ojò Àikú àti àwọn Filadéfià tí n pe “Édómù, Móábù àti olórí àwọn ọ̀mọ̀ Ámónì” jáde kúrò ní Bábílónì.

Àdífẹ̀ntíşìmu Laodicea kò ní iwà tí ó yẹ̀ kí a lè gbà á là, a sì tu wọn jáde kúrò ní ẹ̀nu Olúwa ní àşikò òfin Àikú. Mo mẹnù kan òtító yìí nikan láti fi tẹ̀nu mọ̀ kókó tí ó tẹ̀lẹ̀. Isaiah ogún-dín-lógún şàfihàn idí miiran tí Laodicea fi şonù, nítorí àşotẹ̀lẹ̀ iparun nàà dojú kọ̀ àfonífoji “iran.” Ọ̀rọ̀ Héberù pàtàkì méjì ni a tùmò sí “iran.” Ọ̀kan dúró fún àtẹ̀lẹ̀ àşotẹ̀lẹ̀ àwọn işẹ̀lẹ̀, èkejì sì dúró fún iran Kristi. Ọ̀kan wà ní òde ijo, èkejì sì wà ní inú ijo. Ọ̀rọ̀ tí ó wà ní orí ogún-dín-lógún nàà ni iran tí ó şojú àwọn işẹ̀lẹ̀ àşotẹ̀lẹ̀, òun nàà ni ọ̀rọ̀ kan nàà tí a tùmò sí “iran” nínú iwé Ọ̀we.

Níbi tí iran kò sí, àwọn èniyàn a şẹ̀gbé; şùgbón ẹ̀ni tí ó pa òfin mọ̀, aláyọ̀ ni í şe. Ọ̀we 29:18.

“Èrù àfonífoji iran” ni àşotẹ̀lẹ̀ tí n dá àwọn ẹ̀ka méjì àwọn olùjòşìn nínú ijo Olórún ní ọ̀pin ayé mọ̀. Ẹ̀ka kan tí Şébinà şojú fún ni Laodicea, ẹ̀ka kejì sì ni Filadelfia tí Eliakimu ọ̀mọ̀ Hilkiyah şojú fún. Iyàtò tó wà láàárín àwọn ẹ̀ka méjèjèjì nínú orí nàà jẹ̀, dájúdájú, iyàtò kan nàà pẹ̀lú àpẹ̀júwe àwọn wúndiá mẹ̀wàá. Ẹ̀ka kan ní ọ̀róró ní àárín òru, ẹ̀ka kejì kò sì ní í. “Ọ̀róró” gẹ̀gẹ̀ bí ààmì n şojú fún oríşiríşì òtító gẹ̀gẹ̀ bí àyíká tí a bá ti rí i şe jẹ̀, şùgbón nínú Isaiah méjilélógún, “ọ̀róró” àwọn wúndiá mẹ̀wàá ni ọ̀rọ̀ nàà “iran” şojú fún. Ẹ̀ka kan ní “ọ̀róró” nàà, ẹ̀ka kejì kò sì ní í.

“Àwọn ẹ̀ni-ọ̀róró tí wọn dúró légbẹ̀ẹ̀ Olúwa gbogbo ayé, ní ipò nàà tí a fi fún Sátáni rí gẹ̀gẹ̀ bí kẹ̀rúbù alábojúbo. Nípasẹ̀ àwọn ẹ̀dá míímọ̀ tí wọn yí itẹ̀ rẹ̀ ká, Olúwa n pa íbanisọ̀rọ̀ aláidáwòdúró mọ̀ pẹ̀lú àwọn olùgbé ayé. Ọ̀róró wúra nàà dúró fún oore-ọ̀fẹ̀ tí Olórún fi n pèsè fún àwọn fitilá àwọn onígbagbọ̀, kí wọn má bàa rẹ̀wẹ̀şì kí wọn sì má bàa kú tán. Bí kò bá şe pé a n tú ọ̀róró míímọ̀ yìí láti ọ̀run wá nínú àwọn iranşẹ̀ ti Èmí Olórún, àwọn agbára ibi ibá ti ní àkóso pátápátá lórí èniyàn.

“A n bu Olórun lójú ègàn nígbà tí a kò bá gba àwọn ifiwéranṣe tí ó rán sí wa. Báyií ni a ṣe n ko epo wúrà tí yóò tú sínú ọkàn wa kí a lè fi í bá àwọn tí ó wà nínú òkùnkùn sòrò. Nígbà tí ipè nàà yóò dé pé, ‘Wò ó, ọkọ iyàwó n bọ; ẹ jáde lọ pàdé rẹ,’ àwọn tí kò gba epo mímọ nàà, tí kò sì tójú oore-òfẹ Kristi nínú ọkàn wọn, yóò rí i, gégé bí àwọn wúndiá aṣiwèrè, pé wọn kò tì múra tán láti pàdé Oluwa wọn. Wọn kò ní agbára nínú ara wọn láti rí epo nàà gbà, igbésí ayé wọn sì ti bàjẹ patapata. Sùgbón bí a bá bèèrè fún Èmí Mímọ Olórun, bí a bá sì bèbè gégé bí Mose ṣe bèbè pé, ‘Fi ògo rẹ hàn mí,’ ifẹ Olórun ni a òò tú ká sínú ọkàn wa. Nípasẹ àwọn ọpá wúrà, epo wúrà ni a òò fi ránṣe sí wa. ‘Kí í ṣe nípa agbára, bèẹ ni kí í ṣe nípa ipá, bíkòṣe nípa Èmí mi, ni Oluwa àwọn ọmọ-ogun wí.’ Nípa gbigba àwọn itànsán mímọlẹ ti Òrùn Òdodo, àwọn ọmọ Olórun n tàn bí imọlẹ nínú ayé.” Review and Herald, July 20, 1897.

Àwọn èmí àwọn wòlfi bá ara wọn mu, àti pé àwọn ẹni méjì tí a fi òróró yàn ní ti Sekaráyà nàà ni àwọn ẹlẹrìí méjì ti Ifihàn orí kọkànlá.

“Nítorí àwọn ẹlẹrìí méjèèjì, wòlfi nàà tún kede pé: ‘Àwọn wònyí ni igi òlfi méjèèjì, àti ọpá àtùpà méjèèjì tí n duros níwájú Olórun ayé.’ ‘Òrò rẹ,’ ni akorin Sáàmù nàà wí, ‘jẹ fitilá fún ẹṣe mi, àti imọlẹ sí ọ̀nà mi.’ Ifihàn 11:4; Sáàmù 119:105. Àwọn ẹlẹrìí méjèèjì nàà duros fún Ìwé Mímọ ti Májẹmú Láéláé àti ti Májẹmú Tuntun. Méjèèjì jẹ ẹrì pàtàkì sí ipilẹṣe àti iwàláayè àinipẹkun òfin Olórun. Méjèèjì sì tún jẹ ẹlẹrìí sí ètò igbàlá. Àwọn àpẹrẹ, ẹbọ, àti àwọn àṣòtẹlẹ ti Májẹmú Láéláé n tọka sí Olùgbàlá kan tí yóò wá. Àwọn Ìhìnrere àti Àwọn Ìwé Ìránṣe ti Májẹmú Tuntun n sọ nípa Olùgbàlá kan tí ó ti dé gégé bí a ti sọ tẹlẹ gan-an nínú àpẹrẹ àti àṣòtẹlẹ.” The Great Controversy, 267.

Àwọn ẹni àmì òróró méjì ti Sekaráyà duros fún ilànà ibánisòrò tí a ṣàfihàn nínú ìwé Ìṣípáyà orí kìn-ín-ní. “Òróró” nàà, tí í ṣe “iran” àṣòtẹlẹ nípa àwọn iṣẹlẹ itàn, ni a n gbé kalẹ nípasẹ Májẹmú Láéláé àti Májẹmú Tuntun. Nínú Ìṣípáyà mọkànlá, a fi itumọ ọ̀rò inú àyíká hàn pé àwọn ẹlẹrìí méjèèjì wònyí ni Mósè àti Èlìjà. Mósè àti Èlìjà jẹ àmì kan sí ara wọn.

Nígbà tí a bá ṣàfihàn wọn pọ gégé bí ó ti rí ní Oke Ìyípadà tàbí ní Ifihàn mọkànlá, wọn jẹ ààmì òtító méjì tí ó yàtò. Ní oke nàà, wọn duros fún àwọn ajẹrìí kú ní àsikò idààmú òfin Ọjọ-Àìkú àti ọgórùn-ún mērìnlélógòjì ẹgbẹrùn, nígbà tí ní Ifihàn mọkànlá wọn duros fún Májẹmú Láéláé àti Májẹmú Tuntun. Sùgbón fún Adventism wọn tún duros fún ohun tí ó ju bèbẹ lọ. Àwọn ẹlẹrìí méjèèjì fún àwọn Júù ni “òfin àti àwọn wòlfi,” tí wọn n sojú Májẹmú Láéláé, àwọn ẹlẹrìí méjèèjì sì fún àwọn Kristeni ni Májẹmú Láéláé àti Májẹmú Tuntun, sùgbón fún Adventism àwọn ẹlẹrìí méjèèjì ni ọ̀rò Olórun àti ẹrì Jèsù. Ìdí niyẹn tí Jòhánù fi wà ní Patmos.

Èmì Jòhánù, ẹni tí emi nàà jẹ arákùnrin yín, àti aláábápin pẹlú yín nínú ipónjú, àti nínú ijoba àti sùúrù Jesu Kristi, wà ní èrèkùṣù tí a n pè ní Patmosi, nítorí ọ̀rò Olórun, àti nítorí ẹrì Jesu Kristi. Ifihàn 1:9.

Nínú Isaiah ogún-dín-lógún, a ṣàfihàn àwọn ẹlẹrìí méjì, Mose àti Elijah, bí ó tilẹ jẹ pé a lè mọ ọ̀n nikan bí a bá fi ilànà Alfa àti Omega sí orí nàà. Ká ronú nípa ibi tí Jesu ti bèrè itumọ “iran” àwọn iṣẹlẹ àṣòtẹlẹ fún àwọn ọmọ-ẹyìn Rẹ lójú ọ̀nà sí Emmaus.

“Bèrè láti ọ̀dọ Mose, ẹni tí ó jẹ Alpha gan-an ti itàn Bíbẹli, Kristi ṣàlàyé nínú gbogbo Ìwé Mímọ àwọn ohun tí ó ní í ṣe pẹlú ara Rẹ.” Desire of Ages, 796.

Élìjà ni wòlìí tí yóò farahàn sáájú ojó ñlá àti ẹ̀rù ti Olúwa, pèlú ìránṣẹ́ kan tí ó dá lórí ìlàna Alfa àti Omega, tí yóò yí ọ̀kàn àwọn baba (alfa) padà sódò àwọn ọ̀mọ (omega). Mósè àti Élìjà sojú alfa àti omega ti àsoṭelẹ̀ Bíbélì. Bí o bá lè gbọ́ ọ, Mósè ni William Miller. Mósè àti Miller kú, a sì fi ìmísí dá wọn mọ̀ pé wọn ti gbàlà. Dájúdájú, a jí Mósè dide léyìn ikú rẹ̀ gan-an, sùgbón àwọn àngẹ̀lì n dúró yí ibojì Miller ká títí di àjínde rẹ̀. Élìjà sojú asojú ikẹyìn sáájú ibòwò ojó ñlá àti ẹ̀rù ti Olúwa.

“Àwọn Júù gbiyànjú láti dá ikéde ìránṣẹ́ náà dúró, èyí tí a ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀ nínú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn; sùgbón àsoṭelẹ̀ gbòdò ẹ̀. Olúwa wí pé, ‘Wò ó, èmi yóò rán wòlìí Élìjà sí yín kí ojó ñlá àti ẹ̀rù ti Olúwa tó dé’ (Malaki 4:5). Ẹ̀nikan yóò wá nínú èmí àti agbára Élìjà, àti nígbà tí yóò farahàn, àwọn èniyàn lè wí pé, ‘Ìwọ̀ pọ̀jù nínú itara, o kò tùmọ̀ Ìwé Mímọ̀ ní ọ̀nà tí ó tọ̀. Jẹ́ kí n sọ̀ fún ọ̀ bí o ẹ̀ lè kọ̀ ìránṣẹ́ rẹ̀.’”

“Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn wà tí wọn kò lè yà iṣẹ́ Ọ̀lórùn sí mímọ̀ kúrò ní ti èniyàn. Èmi yóò sọ̀ òtítọ̀ gégé bí Ọ̀lórùn ẹ̀ fi í fún mi, mo sì n wí nísinsin yìí pé, bí ẹ̀ bá n bá a lọ̀ ní sísẹ̀ àṣiṣẹ̀ wá, tí ẹ̀ sì ní èmí iyàtò, ẹ̀ kí yóò mọ̀ òtítọ̀ láá. Jèsù sọ̀ fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Rẹ̀ pé, ‘Mo sì ní ohun púpọ̀ láti sọ̀ fún yín, sùgbón ẹ̀ kò lè gbà wọn nísinsin yìí’ (John 16:12). Wọn kò sí ní ipò láti ní imọ̀rírí ohun mímọ̀ àti àwọn ohun ayérayé; sùgbón Jèsù ẹ̀ ilé́rì láti rán Olùtùnù, ẹ̀ni tí yóò kọ̀ wọn ní ohun gbogbo, tí yóò sì mú ohun gbogbo wá sí ìránṣẹ́ wọn, gbogbo ohun tí Ó ti sọ̀ fún wọn. Ará, a kò gbòdò fi igbékẹ̀lẹ̀ wa sí èniyàn. ‘Ẹ̀ yẹ̀ kúrò lódò èniyàn, ẹ̀ni tí èmí rẹ̀ wá ní ihò imú rẹ̀: nítórí kí ni a lè ká á sí?’ (Isaiah 2:22). Ẹ̀ gbòdò so àwọn ọ̀kàn aláìlérànṣẹ́ yín mọ̀ Jèsù. Kò yẹ̀ fún wa láti máa mu nínú orisun ti àfonífojì, nígbà tí orisun kan wá ní orí ọ̀kè. Ẹ̀ jẹ́ kí a fi àwọn odò kékeré sílẹ̀; ẹ̀ jẹ́ kí a tọ̀ sí àwọn isun omi gíga. Bí ó bá jẹ́ pé kókó òtítọ̀ kan wá tí ẹ̀ kò lóye, tí ẹ̀ kò sì fara mọ̀, ẹ̀ sàwá rẹ̀, ẹ̀ fi Ìwé Mímọ̀ wé Ìwé Mímọ̀, ẹ̀ rì ọ̀pá òtítọ̀ jinlẹ̀ sí inú ibi iwakùsà Ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn. Ẹ̀ gbòdò fi ara yín àti èrò tiẹ̀ yín lé orí pepe Ọ̀lórùn, ẹ̀ mú àwọn èrò tí ẹ̀ ti gbà tẹ̀lẹ̀ kúrò, kí ẹ̀ sì jẹ́ kí Èmí Ọ̀rùn tọ̀ yín sínú gbogbo òtítọ̀.” Selected Messages, iwé 1, 412.

Nínú Isaiah méjìlélógún, Sébínà àti Élìákímù dúró fún àwọn ọ̀lógbón àti aṣiwèrè nínú Àdífèntì ní iparí ayé nígbà tí ọ̀ba àríwá n gòkè lọ̀ sí Jerúsálémù. Élìákímù ọ̀mọ̀ Hílíkíà ní “iran” náà; Sébínà kò ní í.

Níbi tí iran kò sí, àwọn èniyàn a sẹ̀gbé; sùgbón ẹ̀ni tí ó pa ọ̀fin mọ̀, aláyọ̀ ni í ẹ̀. Ọ̀wé 29:18.

Ifiranṣẹ́ wòlìí náà, èyí ní “iran” ẹ̀sẹ̀ yìí, n tọ̀ka sí ohun méjì. Bí o bá lóye itóbi imọ̀lẹ̀ wòlìí, iwọ̀ yóò sì yè; sùgbón bí o kò bá lóye—iwọ̀ yóò kú. Bí o kò bá lóye, nígbà náà o kò lè múra sílẹ̀ láti pa Ọ̀jọ̀ Ìsinmi mọ̀ ní àdánwò ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àìkú. Yóò jẹ́ pé, “ó ti pé jù.” Nígbà tí a ba borí àwọn Adventist Laodicea lulẹ̀ ní ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àìkú, wọn kọ̀ ọ̀fin náà nítórí pé wọn kọ̀ “iran òtítọ̀” náà. Wọn kò ní òróró, wọn kò sì lóye itóbi imọ̀ tí a tú sílẹ̀ diẹ̀ kí àkókò àánú tó parí.

Nítórí pé iwọ̀ wí pé, Èmi jẹ́ ọ̀lórò, a sì ti mú mi láre pọ̀, èmi kò sì nílò nńkan kan; iwọ̀ kò sì mọ̀ pé aláìní-rẹ̀wẹ̀sì ni iwọ̀, aláàánú ni, talakà ni, afọ̀jú ni, ihòhò si ni. Ìṣipayá 3:17.

Àmì Isaiah ni pé ó rìn ní ihòhò, ó sì wá ní ẹ̀sẹ̀ bàtà fún ọ̀dún méta. Ó ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ láti kilò fún àwọn tí yóò gba ikilò nínú ifiranṣẹ́ àsoṭelẹ̀ rẹ̀, pé bí ẹ̀ kò bá lóye iran àwọn iṣẹ̀lẹ̀ àsoṭelẹ̀, ẹ̀ ó dé sí ọ̀fin Sunday, ẹ̀ ó sì di igbékùn tí a ó mú lọ̀ ní ipò ànìrètí, ipónjú, ọ̀sì, afọ̀jú, àti ihòhò. Isaiah jẹ́ ààmì àti iyanu fún itàn Isaiah, sùgbón jù bẹ̀ẹ̀ lọ̀ fún ọ̀pin ayé.

Şùgbón gbogbo nńkan wònyí şelè sí wón gégé bí àpèrè; a sì kọ wón sílè fún ikilò wa, àwa tí òpin ayé ti dé bá. 1 Corinthians 10:11.

Nínú eşè márùn-ún àkókó ti orí kejilélógún, a fi Jerusalemu, ilú Dáfidi, hàn gégé bí “onírúkèrúdò,” “ilú ayò” tí ó sì kún fún “rúkèrúdò.” Ọ̀rò Bíbèlì ibílè kan tí àní àwọn èniyàn ayé pàápàá n lò ni a lò nínú orí yí látí şojú “ilú ayò” “onírúkèrúdò” tí ó kún fún “rúkèrúdò,” nígbà tí àwọn tí a mẹnú kàn nínú eşè ketálá fi ayò sọ pé, “e jé kí a je, kí a sì mu; nítòrí lọla a ó kú.” Síbè, bí ó tilè jé pé inú wón dùn, a pa àwọn ọ̀kúnrin wón, şùgbón kí í şe pèlú idà, bẹ̀è ni kí í şe nínú ogun, nítòrí nàà ni Isaiah fi béèrè ibèèrè nàà pé, “Kí ni n şe ọ?”

Ohunkóhun tí n şe wón, ó ti mú kí wón gòkè lọ sórí òrùlé ilé. Òrùlé ilé jé ààmì ijòsin oòrùn, ọ̀şupá àti àwọn iràwọ̀; ó jé ààmì èmí àjé. Èkọ̀ Adventist wà lábé itanràn èmí nínú eşè nàà.

Àti àwọn tí n bó ogun ọ̀run lórí òrùlé ilé; àti àwọn tí n bó tí wón sì n búra ní orúkọ Olúwa, tí wón sì tún n búra ní orúkọ Malíkámù; Àti àwọn tí ó yí padà kúrò léyìn Olúwa; àti àwọn tí kò wá Olúwa, tí wón kò sì béèrè lódò rẹ̀.

Dáké níwájú Olúwa Ọ̀lọ̀run: nítòrí ọ̀jọ̀ Olúwa kù sí dèdè: nítòrí Olúwa ti pèsè ebo kan, ó sì ti pe àwọn àlejò rẹ̀. Yòò sì şelè ní ọ̀jọ̀ ebo Olúwa, pé èmi yòò jé àwọn ọ̀mọ̀-aládé ní iyà, àti àwọn ọ̀mọ̀ ọ̀ba, àti gbogbo àwọn tí wọ̀ aşọ̀ àjèjì. Ní ọ̀jọ̀ kan nàà pèlú ni èmi yòò jé gbogbo àwọn tí n fò lórí ilà ẹ̀nu-òná ní iyà, àwọn tí n fi iwà ipá àti ẹ̀tàn kún ilé àwọn olúwa wón. Sefaniah 1:5–9.

Ní àkókò ipèyà òfin Ọ̀jọ̀ Àikú, Adventism, tí a şojú rẹ̀ gégé bí Jerusalemu, wà nínú “àfonífoji iran.” Àwọn tí wón kọ̀ ihinrere àşọtèlè tí “òróró” tàbí “iran” n şojú fún, n şe èmíşe, èyí tí Pọ̀lù sọ̀rò sí nínú Keji Teşalónikà. Níbè pèlú ni a tún rí àwọn (Şébinà) tí kò gba ifé òtító.

Nítòrí èyí ni Ọ̀lọ̀run yòò rán itanràn líle sí wón, kí wón lè gba irọ̀ gbọ̀: Kí a lè dá gbogbo àwọn tí kò gba òtító gbọ̀ lẹ̀bi, şùgbón tí wón ní inú-dídùn nínú àişòdodo. 2 Teşalónikà 2:11, 12.

Dájúdájú, ọ̀rò nàà “òtító” tí Paulu lò ni ọ̀rò Giriki tí a mú látí inú ọ̀rò Héberù fún “òtító,” èyí tí a dá nípa işòkan àwọn létà Héberù męta tí ó dúró fún Alfa àti Omega. Ìkòsilè “òtító” nàà gégé bí ilàna Alfa àti Omega n mú itanránkálè alágbára wá sórí àwọn ará Laodicea, itanránkálè nàà sì ni èmí-asán.

“Wólí wólí wólí Isaiah pé: ‘Nígbà tí wón bá sì wí fún yín pé, E máa wá sọ̀dò àwọn tí ó ní èmi àjèjì, àti sọ̀dò àwọn abífún tí n fọ̀rò kékeré jáde, tí wón sì n pón-in pón-in: şé kò ye kí àwọn èniyàn máa wá sọ̀dò Ọ̀lọ̀run wón bí? Ní ti aláàyè, şé kí wón máa tọ̀ àwọn òkú lọ bí? Sí òfin àti sí ẹ̀rí: bí wón kò bá sọ̀ gégé bí ọ̀rò yí, nítòrí pé kò sí imólè nínú wón.’ Isaiah 8:19, 20. Bí àwọn èniyàn bá ti jé olùfè látí gba òtító nàà tí a sọ̀ ní kedere bẹ̀è nínú Ìwé Mímọ̀ nípa iwà ẹ̀dá èniyàn àti ipò àwọn òkú, wón yòò rí nínú àwọn ẹ̀sùn àti ifihàn èmí-òkú işè Satani pèlú agbára àti ààmì àti işè iyanu èké. Şùgbón dípò kí wón teriba sí òmìnira tí ó dùn mọ̀ ọ̀kàn ti ara, kí wón sì kọ̀ àwọn eşè tí wón nífèé sí sílè, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ pa ojú wón mọ̀ sí imólè, wón sì n bá ọ̀nà wón lọ tààrà, láika àwọn ikilò sí, nígbà tí Satani n hun àwọn idè rẹ̀ yíká wón, tí wón sì di ohun ọ̀dè rẹ̀. ‘Nítòrí wón kò gba ifé òtító, kí a lè gbà wón là,’ nítòrí nàà ni ‘Ọ̀lọ̀run yòò rán itanújé agbára sí wón, kí wón lè gba èké gbọ̀.’ 2 Thessalonians 2:10, 11.” The Great Controversy, 559.

Nínú Isaiah méjilélógún, a pa àwọn ọ̀kúnrin ilú aláyọ̀, sùgbọ̀n kì í ẹ̀ se nípa ogun tàbí idà; a so wọn pọ̀, a sì pa wọn pẹ̀lú àwọn aṣáájú tí wọn ti sá lọ.

“Bí ijọ bá tẹ̀lẹ̀ ilàna tí ó dàbí ti ayé, wọn yòò pín ní àyànmọ̀ kan náà. Rára o, dípò bẹ̀, níwọn bí wọn ti gba imọ̀lẹ̀ tí ó pọ̀ síi, ijíyà wọn yòò tóbi jù ti àwọn aláìrònúpiwàdà lọ.

“Àwa gégé bí èniyàn kan n jẹwọ̀ pé a ní òtítọ̀ ṣáájú gbogbo àwọn èniyàn miiran lóri ilẹ̀ ayé. Nígba náà, igbésí ayé wa àti iwà wa gbódò wà ní ibámu pẹ̀lú irú igbàgbọ̀ bẹ̀. Ojọ̀ náà ti fẹ̀rẹ̀ dé sí wa nígbà tí a óò di àwọn olódodo pọ̀ bí ọ̀kà iyebiye sínú idípò fún àkà ọ̀run, nígbà tí a ó sì kó àwọn èni búburú jọ̀ bí èpò, fún iná ojọ̀ nílá ikeyin. Sùgbọ̀n àlikámà àti èpò náà ‘n dàgbà pọ̀ tí tí di ikórè.’” Testimonies, volume 5, 100.

Ìdarí tí ó wà nínú Isaiah orí kejilélógún ni a ti fi “àwọn apàniyàn ọ̀fà” so pọ̀. A fi Sẹ́bínà hàn gégé bí olóri lóri ilẹ̀ náà, a ó sì fi ipò rẹ̀ fún Éliákímù, ọ̀mọ̀ Hilíkíà. Nínú Isaiah orí kejilélógún, ọ̀rọ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí “iran” àwọn iṣẹ̀lẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ dúró fún ti mú kí oríṣi méjì àwọn olùjọ̀sin wà ní Jérúsálẹ̀mù bí ọ̀ba àrìwá ẹ̀ se n súnmọ̀. A n so irú kan mó ilẹ̀ ikórè ọ̀run, a sì n so èkejì fún iná àwọn ojọ̀ ikeyin. Ohun tí ó ti so àwọn èni búburú ni “àwọn apàniyàn ọ̀fà,” èyí tí ó jẹ̀ ọ̀kan nínú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àmì iṣàpẹ̀rẹ̀ Islam nínú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run.

Àwọn tí ó kù nínú iye àwọn tafàtafà, àwọn alágbára nínú àwọn ọ̀mọ̀ Kédàri, ni a ó dín kù: nítorí Olúwa Ọ̀lọ̀run Ísráèlì ti sọ̀ ọ̀. Isaiah 21:17.

Àwọn wònyí sì ni orúkọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Ísímáèlì, gégé bí orúkọ̀ wọn, ní ibámu pẹ̀lú iran wọn: àkọ̀bì Ísímáèlì ni Nébáyóti; àti Kédàri, àti Adíbéèlì, àti Míbisámù, àti Mísimà, àti Dúmá, àti Mássa, Hádàri, àti Témà, Jétùrì, Náfísi, àti Kédímà: Àwọn wònyí ni ọ̀mọ̀ Ísímáèlì, àwọn wònyí sì ni orúkọ̀ wọn, gégé bí ilú wọn, àti gégé bí ààfin wọn; ọ̀mọ̀-aládé méjìlá gégé bí orílẹ̀-èdè wọn. Jẹ́nẹ́sìsì 25:13–16.

Àwọn aṣáájú ẹ̀sìn Adventism ni a fi ọ̀fà mú nígbà tí wọn kọ̀ iránsẹ̀ náà tí ó sọ̀ pé Islam kọ̀lu Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ní September 11, 2001, gégé bí imúṣẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Bibéli. Ìkọ̀lù náà ní 9/11 jẹ̀ imúdájú iránsẹ̀ náà tí a tú èdidì rẹ̀ sílẹ̀ ní 1989, ní àkókò̀ iṣubú Soviet Union. Ìkọ̀lù Islam ní 9/11 bá August 11, 1840 mu, nígbà tí àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ kan nípa bí a ẹ̀ se dá Islam dúró fún igbà diẹ̀ fún agbára sí iránsẹ̀ àngẹ̀lì àkọ̀kọ̀ nípa fifi ọ̀fin àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ pàtàkì Miller múlẹ̀, pé ojọ̀ kan dúró fún ọ̀dún kan. August 11, 1840 jẹ̀ imúṣẹ̀ iṣẹ̀lẹ̀ kan tí a ti sọ̀ tẹ̀lẹ̀, tí ó dá lóri ilàna ojọ̀ kan fún ọ̀dún kan. Nígba tí ó ẹ̀ se, a gbé iránsẹ̀ àngẹ̀lì àkọ̀kọ̀ lọ̀ sí gbogbo ibùdó iṣẹ̀ isìn ní ayé.

9/11 fi ọ̀fin àkọ̀kọ̀ tí “iran” tí a fi fún Egbé Adventist láti kéde múlẹ̀. Ọ̀fin náà ni pé, itàn máa n tún ara rẹ̀ ẹ̀ se. Nígba tí a fi ilàna ojọ̀ kan fún ọ̀dún kan múlẹ̀ ní August 11, 1840, àngẹ̀lì alágbára náà ti Ìfihàn mewaá sọ̀kalẹ̀, ó sì samisi fifún ihinrere wákàtì idájọ̀ ti Miller ní agbára; nípa bẹ̀ se ni ó ẹ̀ se aṣẹ̀rẹ̀ igbà tí àngẹ̀lì ti Ìfihàn méjìdínlógún sọ̀kalẹ̀ ní 9/11.

“Báwo ni ọ̀rọ̀ náà ẹ̀ se wáyé tí mo ti kéde pé a ó fi igbì omi nílá gbá New York kúrò? Èyí ni mi ò tii sọ̀ rí. Mo ti sọ̀ pé, bí mo ẹ̀ se n wo àwọn ilẹ̀ nílá tí wọn n kọ̀ síbẹ̀, òkè lóri òkè, pé, ‘Irú iṣẹ̀lẹ̀ ẹ̀lẹ̀rùjẹ̀jẹ̀ wo ni yòò ẹ̀lẹ̀ nígbà tí Olúwa yòò díde láti mi ayé gbígbóná-gbọ̀n-gbọ̀n! Nígba náà ni ọ̀rọ̀ Ìfihàn 18:1–3 yòò ẹ̀ se.’ Gbogbo orí kejìdínlógún Ìfihàn jẹ̀ ikilò nípa ohun tí n bọ̀ sórí ayé. Sùgbọ̀n mi ò ní imọ̀lẹ̀ kankan ní pàtàkì ní ti ohun tí n bọ̀ sórí New York, bí kò ẹ̀ se pé mo mọ̀ pé

ní ojò kan, àwọn ilé òlórí tó wà níbẹ̀ ni a ó wó lulẹ̀ nípasẹ̀ yíyí padà àti iyípadà agbára Olórún. Láti inú imọ̀lẹ̀ tí a fi fún mi, mo mò pé iparun wà nínú ayé. Ọ̀rọ̀ kan soṣo láti ọ̀dọ̀ Olúwa, ifowokan kan soṣo ti agbára òlórí rẹ̀, àwọn ilé òlórí wònyí yóò ṣubú. Iṣẹ̀lẹ̀ yóò wáyé tí ibèrù wọn kò ṣéé ronú.” Review and Herald, July 5, 1906.

Dájúdájú, ó pọ̀ sí láti sọ nípa Ìsílámù, ṣùgbọ̀n Šebínà dúró fún àwọn tí n kọ “iran” itàn àsoṭelẹ̀ tí ó dá lórí itúnṣe itàn, tí a sì n bá a lọ pèlú ọ̀títọ̀ àkókó ti itúnṣe itàn nàa—pé ibèrè ohun kan n ṣáfihàn ọ̀pin ohun kan. Ìdènà Ìsílámù ní August 11, 1840 mú àngẹ̀lì Ìfihàn orí kẹwáà sòkalẹ̀, àti itù-silẹ̀ Ìsílámù ní 9/11 mú àngẹ̀lì Ìfihàn orí ketàdínlógún sòkalẹ̀.

Mo sì wí pé, E gbó, mo bè yín, èyin olórí Jákòbù, àti èyin omo-aládé ilé Ísírẹ̀lì; kò ha yẹ kí èyin mo idájó? Èyin tí n kóríra rere, tí ẹ̀ sì n fẹ̀ búburú; tí ẹ̀ n bó awọ̀ wọn kúrò lára wọn, àti ẹ̀ ran wọn kúrò lórí egungun wọn; tí ẹ̀ sì tún n jẹ ẹ̀ ran àwọn èniyàn mi, tí ẹ̀ n yọ awọ̀ wọn kúrò lára wọn; tí ẹ̀ sì n fọ egungun wọn, tí ẹ̀ sì n gé wọn sí wéwé, bí ẹ̀ ni pé fún ikòkò, àti bí ẹ̀ ran inú àpáadi. Nígbà nàa ni wọn yóò ké pe Olúwa, ṣùgbọ̀n kì yóò gbọ̀ wọn: yóò tilẹ̀ fi ojú rẹ̀ pamọ̀ fún wọn ní àkókò nàa, gégé bí wọn ti hùwà ibi nínú iṣẹ̀ wọn. Báyi ni Olúwa wí nípa àwọn wòlú tí n mú kí àwọn èniyàn mi ṣinà, tí n gé pèlú eyin wọn, tí wọn sì n ké pé, Àlàáfia; ṣùgbọ̀n ẹ̀ni tí kò fi nṣkan sí ẹ̀nu wọn, wọn á pèsè ogun sí i. Nítorí nàa ọ̀ru yóò jẹ̀ ti yín, kí ẹ̀ má bàa ní iran; òkunkun yóò sì jẹ̀ ti yín, kí ẹ̀ má bàa ṣe àfọ̀ṣe; oòrùn yóò sì wọ̀ lórí àwọn wòlú nàa, ojú yóò sì sù lórí wọn. Nígbà nàa ni ojú yóò ti àwọn aríran, àwọn afọ̀ṣe sì yóò dàrú: bèè ni gbogbo wọn yóò bo ètè wọn; nítorí kò sí idáhùn láti ọ̀dọ̀ Olórún. Ṣùgbọ̀n ní tòótọ̀, èmi kún fún agbára nípa Èmí Olúwa, àti fún idájó, àti fún ipá, láti fi irékojá rẹ̀ hàn fún Jákòbù, àti ẹ̀ṣe rẹ̀ fún Ísírẹ̀lì. E gbó èyí, mo bè yín, èyin olórí ilé Jákòbù, àti èyin omo-aládé ilé Ísírẹ̀lì, tí n kóríra idájó, tí n yi gbogbo ọ̀dodo padà. Wọn fi èjẹ̀ kọ̀ Síónì, àti Jerusalemu pèlú àìṣedéédé. Àwọn olórí rẹ̀ n ṣe idájó fún èrè, àwọn àlùfáà rẹ̀ sì n kọ̀ni fún owó iṣẹ̀, àwọn wòlú rẹ̀ sì n ṣe àfọ̀ṣe fún owó: ṣùgbọ̀n wọn sì n gbẹ̀kẹ̀ lé Olúwa, wọn sì n wí pé, Olúwa kò ha wà láàárín wa bí? kò sí ibi kankan tí yóò dé bá wa. Míkà 3:1–11.

Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè tí n jagun sí Ariẹ̀lì [Jerusalemu], àní gbogbo àwọn tí n jagun sí i àti sí odi agbára rẹ̀, tí wọn sì n yọ̀ ọ̀ lẹ̀nu, yóò dà bí àlá iran ọ̀ru. Yóò sì rí bígbà tí ebi n pa èniyàn, tí ó sì lá àlá, kiyèsì i, ó n jẹun; ṣùgbọ̀n nígbà tí ó jí, ọ̀kàn rẹ̀ sofo: tàbí bígbà tí òngbẹ̀ n gbẹ̀ èniyàn, tí ó sì lá àlá, kiyèsì i, ó n mu; ṣùgbọ̀n nígbà tí ó jí, kiyèsì i, agbára rẹ̀ ti rẹ̀, ọ̀kàn rẹ̀ sì sì n fẹ̀; bèè ni ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè yóò rí, tí n jagun sí ọ̀kè Síónì. E dúró, kí ẹ̀ sì yà á sílẹ̀; ẹ̀ ké jáde, kí ẹ̀ sì ké: wọn ti mutí, ṣùgbọ̀n kì í ṣe pèlú wáini; wọn n yíyọ̀, ṣùgbọ̀n kì í ṣe pèlú ọ̀tí lílẹ̀. Nítorí Olúwa ti tú ẹ̀mí oorun jíjinlẹ̀ sórí yín, ó sì ti pa ojú yín mò: àwọn wòlú àti àwọn olórí yín, àwọn aríran, ni ó ti bò. Gbogbo iran nàa sì ti di fún yín bí ọ̀rọ̀ inú iwé tí a fi èdidì dì, tí àwọn èniyàn fi fún ẹ̀ni tí ó ní ẹ̀kọ̀, tí wọn n wí pé, Jòwọ̀, ka èyí: ọ̀n sì wí pé, Èmi kò lè ka a; nítorí a fi èdidì dì í: a sì fi iwé nàa fún ẹ̀ni tí kò ní ẹ̀kọ̀, tí wọn n wí pé, Jòwọ̀, ka èyí: ọ̀n sì wí pé, Èmi kò ní ẹ̀kọ̀. Nítorí nàa Olúwa wí pé, Níwọn bí àwọn èniyàn yí ṣe n fi ẹ̀nu wọn sún mò mi, tí wọn sì n fi ètè wọn bọ̀wọ̀ fún mi, ṣùgbọ̀n tí wọn ti mú ọ̀kàn wọn jinnà sí mi, tí ibèrù wọn sí mi sì jẹ̀ ohun tí a kọ̀ wọn gégé bí àṣe àwọn èniyàn: nítorí nàa, kiyèsì i, èmi yóò tún ṣe iṣẹ̀ àgbàyanu láàárín àwọn èniyàn yí, àní iṣẹ̀ àgbàyanu àti iyanu kan: nítorí ogbọ̀n àwọn ọ̀lọ̀gbọ̀n wọn yóò sẹ̀gbé, imọ̀ ọ̀ye àwọn amọ̀ye wọn yóò sì fara pamọ̀. Ègbé ni fún àwọn tí n wà ọ̀nà jíjinlẹ̀ láti fi imọ̀ràn wọn pamọ̀ kúrò lódọ̀ Olúwa, tí iṣẹ̀ wọn sì wà nínú òkunkun, tí wọn sì n wí pé, Ta ni ó n rí wa? Ta ni ó sì mò wá? Lóòótọ̀, yíyí ohun padà sẹ̀yìn yín ni a ó kà sí bí amọ̀

amòkòkò: nítorí iṣẹ ọwọ yòò ha wí nípa ẹni tí ó dá a pé, Kò dá mi? tàbí ohun tí a mọ́ ẹ se yòò ha wí nípa ẹni tí ó mọ ẹ se pé, Kò ní ọye? Isaiah 29:7–16.

Gégé bí Isaiah ti so, àfonífojì iran jẹ “ojó iṣòro, àti ti títẹ mọlẹ, àti ti idààmú láti ọdọ Olúwa Ọlórún àwọn omọ-ogun ní àfonífojì iran, iwó lulẹ àwọn ògiri, àti ti kígbẹ sí àwọn òkè.” Nítorí nàà Isaiah sunkún gidigidi, gégé bí Jesu nàà ti se.

“Omi Jésù kì í se nítorí irètí ijìyà tirẹ fúnra Rẹ. Níwájú Rẹ gan-an ni Gẹtisémání wà, níbi tí láipẹ ibànújẹ òkùnkùn nílá kan yòò ti bo O. Ẹnu-òná àgùntàn nàà pẹlú wà ní ojú Rẹ, èyí tí fún ọpọ ọrúndún ni wọn ti máa n dari àwọn ẹranko ẹbọ kojá rẹ. Láipẹ ni ẹnu-òná yìi yòò sí sílẹ fún Un, Ọun Antitáipù nílá nàà, sí ihà ẹbọ Rẹ fún ẹṣẹ ayé, èyí tí gbogbo àwọn ẹbọ wònyí tí n tọka sí. Kálfàrì wà nítòsí pẹlú, ibi tí irora Rẹ tí n bọ sún mọlẹ yòò ti ṣẹlẹ. Síbẹ, kì í se nítorí àwọn irántí wònyí nípa ikà ikà Rẹ ni Olùdàrapada nàà fi sunkún, tí Ó sì kùn nínú irora ẹmí. Ibànújẹ Rẹ kì í se ti imotara-ẹni-nikan. Irònú nípa irora tirẹ kò dẹrù bà ọkàn ọlọlá, olùrúbo ara ẹni nàà. Írì Jerusalemu ni ó gún ọkàn Jésù—Jerusalemu tí ó ti kọ Omọ Ọlórún sílẹ, tí ó sì ti fi ifẹ Rẹ ṣẹsìn, tí ó kọ láti jẹ kí iṣẹ iyanu agbára Rẹ mú un dájú, tí ó sì ti fẹrẹ mú ẹmí Rẹ. Ó rí ohun tí ó jẹ nínú ẹbi rẹ tí kíkọ Olùdàrapada rẹ sílẹ, àti ohun tí ó lè ti jẹ bí ó bá ti gba Ẹni nàà tí Ọun nikan lè wo ọgbẹ rẹ sà. Ó ti wá láti gbà á là; báwo ni Ó se lè fi í sílẹ?”

“Israeli ti jẹ èniyàn àyànfẹ; Ọlórún ti so ténpìlì wọn di ibùgbé Rẹ; ó jẹ ‘elẹwà ní ipò rẹ, ayọ gbogbo ayé.’ Sààmù 48:2. Àkòsílẹ itọjú Kristi gégé bí Olùṣọ wọn àti ifẹ onijèlẹngbẹ Rẹ fún ju ẹgbẹrún ọdún kan lọ, irú èyí tí baba n ní fún omọ kan soṣo rẹ, wà níbẹ. Nínú ténpìlì nàà ni àwọn wòlù ti so àwọn ikilọ líle wọn jáde. Ní ibẹ ni a ti n gbé àwọn àwo iná tí n jó sókè, nígbà tí tùràrí, tí a dà pọ mọ àdúra àwọn olùjòsìn, tí n gòkè lọ sọdọ Ọlórún. Ní ibẹ ni èjẹ àwọn ẹranko tí n sà, gégé bí aṣẹrẹ èjẹ Kristi. Ní ibẹ ni Jèhófà ti fi ògo Rẹ hàn lóri itẹ àánú. Ní ibẹ ni àwọn àlùfàà ti n se iṣẹ ijòsìn wọn, a sì ti n tẹsìwájú nínú ọlá àti ọṣọ ààmì àti ayeyẹ nàà fún ọpọlọpọ ayé. Ṣùgbón gbogbo èyí gbọdọ dọpin.”

“Jésù gbé ọwọ Rẹ sókè,—ọwọ nàà tí ó ti máa n bükún fún àwọn aláisàn àti àwọn tí n jìyà ní ọpọ igbà,—ó sì n fi í tọka sí ilú tí a ti dá sí iparun, ó fi ọrọ ibànújẹ tí ó fọ yọ jáde pé: ‘Íbá se pé iwọ nàà ti mọ, àní iwọ nàà, ní ó kéré tán ní ojọ rẹ yìi, àwọn ohun tí iṣẹ àlááfia rẹ jẹ!—’ Níbi ni Olùgbàlà dáwọ dúró, Ó sì fi ohun tí íbá lè jẹ ipò Jerusalemu sílẹ láisọ, bí ó bá ti gba iranlọwọ tí Ọlórún fẹ láti fi fún un,—ẹbùn Omọ Rẹ olùfẹ. Bí Jerusalemu bá ti mọ ohun tí ó jẹ ànfààní rẹ láti mọ, tí ó sì tẹti sí imọlẹ tí Ọrun ti rán sí i, ó lè ti dúró hàn nínú igbéraga àseyọrí, gégé bí ayaba àwọn ijọba, ní òmìnira nínú agbára tí Ọlórún fi fún un. Kì yòò sí àwọn omọ-ogun ológun tí wọn dúró ní ẹnu-òná rẹ, bèẹ ni àsíá Romu kì yòò máa yíyọ láti orí ògiri rẹ. Ògo ayànmọ tí ó lè ti bükún fún Jerusalemu bí ó bá ti gba Olùràpadà rẹ dide níwájú Omọ Ọlórún. Ó rí i pé nípasẹ Rẹ ni a lè ti mú un lára dá kúrò nínú àisàn búburú rẹ, kí a sì tú u sílẹ kúrò nínú igbèkùn, kí a sì fi í múlẹ gégé bí ilú nílá alágbára jùlọ lóri ilẹ ayé. Láti orí ògiri rẹ ni àdàbà àlááfia i bá ti jáde lọ sí gbogbo orilẹ-èdè. Ọun i bá ti jẹ adé ògo ayé.”

“Ṣùgbón àwòrán didán ti ohun tí Jerúsálẹmù íbá ti lè jẹ n sòkùnkùn kúrò ní ojú Olùgbàlà. Ó mọ ohun tí ó jẹ nísinsin yìi lábẹ àjàgà Róòmù, tí ó n ru ibínú ojú Ọlórún, tí a sì ti dá lóro sí idájọ isanwó-ẹsan Rẹ. Ó tún mú ọpin ọwú tí ó ya ti ẹkún Rẹ: ‘Ṣùgbón nísinsin yìi a fi wọn pamọ kúrò ní ojú rẹ. Nítorí ojọ yòò dé sí ọ, tí àwọn ọtá rẹ yòò gbé odi ihámọ yí ọ ká, wọn yòò sì yí ọ ká títí, wọn yòò sì dì ọ mọlẹ ní gbogbo ọnà, wọn yòò sì wó ọ lulẹ dé ilẹ, àti àwọn omọ rẹ láàrín

Ní àkókò ìṣòrò òfin ojò-Àìkú, àwọn wúndiá ọlọgbón tí Eliakimu ọmọ Hilkiah dúró fún n gbékèlè òjji Ọgá-ògo Jùlo, àwọn wúndiá aṣiwèrè tí Šebna dúró fún si n gbékèlè òjji Ejibiti. Ọrò tí a tùmò sí “sípaya” tùmò sí bíbó eni ní aṣọ kúrò lára àti mímú eni lo sí igbèkùn. Àwọn ọtá ní enu-òná mò pé a ti yọ ààbò Jerúsálemu kúrò, nígbà náà ni Šebna àti àwọn egbè rẹ bẹrè sí í gbiyànjú láti gba ara wọn là, nítorí wọn rí “àwọn ifojúdi ilú Dáfidi,” wọn sì rí í pé ọpọlọpọ ifojúdi wà tí yóò jẹ kí ọtá lè wólé. Ní ipò ibánúje àti irùkèrúdò, gégé bí a ti sàfihàn rẹ nínú òwe àwọn wúndiá mēwàá, àwọn aṣiwèrè bẹrè sí í wá ààbò, ṣùgbón wọn kò ní ikankan.

Šebina n wo “ihámora igbó” kí ó lè gbà á, ṣùgbón ó ti pé jù. Ó ka àwọn ilé tí ó wà ní Jerusalemu, ó sì bẹrè sí í wó wọn lulè láti fi mú odi náà lágbára, ṣùgbón ó ti pé jù. Wọn kó omi jọ láti inú adágún isàlẹ, wọn sì gbiyànjú láti so mò omi adágún àtijó, ṣùgbón ó ti pé jù. Níwọn bí omi ti jẹ ààmì àkókó ti Èmí Mímó, èyí fi hàn pé wọn n wá òróró pèlú ifarapa ọkàn, ṣùgbón ó ti pé jù. Nínú gbogbo isapá wọn, wọn gbàgbé Èlédáá àwọn adágún náà, àti pé òun ni ó ṣe àwọn “adágún” òtító wònyí ní ojó pípe séyìn. Wọn gbàgbé pé Àpáta Àinípekun ni ó pèsè iròyìn náà ní àwọn àkókò àtijó. Wọn yàn láti má ṣe rìn ní àwọn ọnà àtijó, gégé bí a ti sojú wọn nínú àwọn ipilẹ́ tí a fi idí múlẹ́ nípasẹ́ isẹ́ William Miller.

“Ọtá n wá ọnà láti yí ọkàn àwọn arákúnrin àti arábinrin wa kúrò nínú isẹ́ imúrasílẹ́ àwọn èniyàn kan kí wọn lè dúró ní àwọn ojó ikeyin wònyí. Àwọn ètàn ogbón-àròso rẹ ni a pèsè láti mú kí ọkàn èniyàn yà kúrò lódò àwọn ewu àti àwọn ojúṣe wákàtí yí. Wọn ka imọlẹ́ tí Kristi wá láti ọrun wá fún Johanu nítorí àwọn èniyàn Rẹ sí asán. Wọn kòni pé àwọn isẹlẹ́ tí ó wà níwájú wa gan-an kò ṣe pàtáki tó bẹ̀ gégé bí ohun tí ó yẹ kí a fi àkíyèsí pátó sí. Wọn so òtító tí ó ti ọrun wá di asán, wọn sì gba irírí àwọn èniyàn Ọlórùn ti igbà tí ó ti kojá kúrò lódò wọn, ní fifi imò èké rọ̀pò rẹ́ fún wọn.

“Báyí ni Olúwa wí, È dúró ní ojú ọnà, kí ẹ̀ sì wo, kí ẹ̀ sì bi í nípa àwọn ọnà àtijó, níbo ni ọnà rere wà, kí ẹ̀ sì máa rìn nínú rẹ́.” Jeremiah 6:16.

“È má jẹ́ kí ẹnikẹni wá yà àwọn ipilẹ́ igbàgbó wa kúrò—àwọn ipilẹ́ tí a fi lélé ní ibèrè isẹ́ wa nípasẹ́ ikẹkọ̀ ọ̀rò náà pèlú àdúra àti nípasẹ́ ifihàn. Lóri àwọn ipilẹ́ wònyí ni a ti n kọ́ ilé fún ọdún àádọ́ta séyìn. Àwọn èniyàn lè rò pé àwọn ti rí ọnà tuntun kan àti pé àwọn lè fi ipilẹ́ tí ó lágbára jù èyí tí a ti fi lélé lo lélé. Ṣùgbón èyí jẹ́ itànje nílá. Kò sí eni tí ó lè fi ipilẹ́ miiran lélé bí kò ṣe èyí tí a ti fi lélé.”

“Láyé igbà àtijó, ọ̀pọ̀ èniyàn ti gbimò sí ikọ́ ilé igbàgbó tuntun, sí idásílẹ́ àwọn ilànà tuntun. Ṣùgbón báwo ni ilé tí wọn kọ́ náà ṣe pé tó dúró? Kò pé tí ó fi wó lulẹ́, nítorí a kò fi í lélé lóri Àpáta náà.

“Sé àwọn ọmọ-ẹyìn àkókó kò ní láti dojú kọ ọ̀rò àwọn èniyàn bí? Sé wọn kò ní láti feti sí àwọn èkọ́ èké, lẹyìn náà, lẹyìn tí wọn bá ti ṣe ohun gbogbo tán, kí wọn dúró ṣinṣin, ní síso pé: ‘Nítorí ipilẹ́ miiran kò sí tí ẹnikẹni lè gbé kalẹ́ ju èyí tí a ti gbé kalẹ́ lo?’ 1 Corinthians 3:11.

“Nítorí náà, a ní láti di ibèrè igbékèlẹ́ wa mú ṣinṣin títí dé ọ̀pin. Ọ̀rò agbára ni a ti rán láti ọ̀dò Ọlórùn àti láti ọ̀dò Kristi sí àwọn èniyàn wònyí, ní mímú wọn jáde kúrò nínú ayé, ní kókó ní kókó, sínú imọlẹ́ kedere ti òtító àsikò yí. Pèlú ètè tí iná mímó ti fi kàn, àwọn iránsẹ́ Ọlórùn ti kéde ihinrere náà. Ifọ̀rọ̀wíwí àtọ̀runwá ti fi èdidi rẹ́ lè òtító tí a ti kéde, gégé bí ohun tòótó.”

Testimonies, idipò 8, 296, 297.

“Ojò” náà nínú èyí tí gbogbo nìkan wònyí ti ǹ şeşè ni “ojò” ti Bibeli, èyí tí Isaiah sòrò rẹ̀ gégé bí ojò tí Olúwa Olórùn àwọn ọmọ-ogun ti pè fún “ẹkún, àti ọfò, àti fifá irun, àti didé aşo ọfò mó.”

OLÚWA sì bá Mósè sòrò pé, “Pèlú, ní ojò kẹwáà oşù keje yí ni ojò ètùtù yòò wà: yòò jẹ̀ àpéjọ mímọ̀ fún yín; ẹ̀ ó sì rẹ̀ ara yín sílẹ̀, ẹ̀ sì máa rú ẹbọ̀ tí a fi iná şe sí OLÚWA. Ẹ̀ kò sì gbòdò şe işe kan náà ní ojò náà: nítorí pé ojò ètùtù ni, láti şe ètùtù fún yín níwájú OLÚWA Olórùn yín. Nítorí ẹnì kankan tí kò bá rẹ̀ ara rẹ̀ sílẹ̀ ní ojò kan náà, a ó gé e kúrò láàrín àwọn èniyàn rẹ̀. Àti ẹnì kankan tí ó bá şe işe kankan ní ojò kan náà, ẹnì náà ni èmi yòò run kúrò láàrín àwọn èniyàn rẹ̀. Ẹ̀ kò gbòdò şe işe kankan rárá: yòò jẹ̀ ilànà àinípèkun ní gbogbo iran yín ní gbogbo ibùgbé yín. Yòò jẹ̀ fún yín gégé bí sábaàti isinmi, ẹ̀ ó sì rẹ̀ ara yín sílẹ̀: ní alẹ̀ ojò kẹşàn-án oşù náà, láti alẹ̀ dé alẹ̀, ni ẹyin yòò máa pa sábaàti yín mó.” Lefitiku 23:26–32.

Ojò tí a fi Şebínà àti Eliakimu ọmọ Hilkiyah şapeşere ni Ojò Ídáríjì àfifarahàn tòótó, èyí tí ó bo itàn láti ọdún 1844 tí tí di àkókò tí Míkàèli yòò dide. Ní àkókò yẹn ni a ti pè Adventism sí “mú ọkàn wọn jìyà,” tàbí gégé bí Isaiah şe şàfihàn rẹ̀, a pè é “sí ẹkún, àti sí işọfò, àti sí fifá irun orí, àti sí didé àpò aşo.”

“Ní ọdún 1844 Olórí Àlùfàà wa nílá wọ̀ ibi mímọ̀ jùlọ̀ nínú ibi mímọ̀ ti ọrun, láti bèrè işe ìdájọ̀ iwádií. Àwọn ọràn ti àwọn olódodo tí ó ti kú ti ǹ lọ̀ níwájú Olórùn fún àyẹ̀wò. Nígba tí işe náà bá parí, a ó kéde idájọ̀ lórí àwọn aláàyè. Yátò sí bí àwọn àkókò pàtàkì wònyí şe şeyebiye tó, wọn tún şe pàtàkì gidigidi! Olúkúlùkù wa ní ọràn tí ó ǹ dúró de ipinnu nínú ilé ẹjọ̀ ọrun. Olúkúlùkù wa ni a ó şe idájọ̀ rẹ̀ gégé bí işe tí a şe nínú ara. Nínú işe àpeşere náà, nígbà tí olórí àlùfàà ǹ şe işe ètùtù nínú ibi mímọ̀ jùlọ̀ ti ibi mímọ̀ ayé, a bèèrè pé kí àwọn èniyàn rẹ̀ ara wọn nílẹ̀ níwájú Olórùn, kí wọn sì jẹwọ̀ ẹşẹ̀ wọn, kí a lè şe ètùtù fún wọn, kí a sì pa á rẹ̀ kúrò. Njẹ̀ a ó ha bèèrè ohun tí ó kéré sí i lówọ̀ wa ní ojò ètùtù àfihàn-gidi yí, nígbà tí Kristi nínú ibi mímọ̀ lókè ǹ bèbẹ̀ fún àwọn èniyàn Rẹ̀, tí a sì fẹ̀ kéde ipinnu ikeyin, tí a kò lè yí padà, lórí gbogbo ọràn?”

“Kí ni ipò wa ní àkókò ẹlẹ̀rù yí àti mímọ̀ yí? Áà, igbéraga wo ni ó ǹ borí nínú ijo, àgàbàgebè wo, ẹtàn wo, ife wo sí aşo ẹlẹ̀wà, sí iwà asán àti eré igbádùn, ife wo fún ipò gíga jùlọ̀! Gbogbo ẹşẹ̀ wònyí ti bo ọkàn şókunkun, débi pé a kò tiẹ̀ mó àwọn ohun ayérayé. Şe a kí yòò yẹ̀ l̀wé Mímọ̀ wò, kí a lè mó ibi tí a dúró sí nínú itàn ayé yí? Şe a kí yòò di ẹnì tí ó ní imọ̀ nípa işe tí a ǹ şe fún wa ní àsikò yí, àti ipò tí àwa gégé bí ẹlẹ̀şẹ̀ yẹ̀ kí a wà nígbà tí işe ètùtù yí ǹ lọ̀ lówọ̀? Bí a bá ní ikànsí kankan fún igbàlà ọkàn wa, a gbòdò şe iyípadà pátápátá. A gbòdò wá Olúwa pèlú irònúpiwàdà ọtító; a gbòdò fi ibànúje jíjinlẹ̀ ọkàn jẹwọ̀ ẹşẹ̀ wa, kí a lè pa wọn ré kúrò.” Selected Messages, iwé 1, 124, 125.

Ní ojò náà sì ni Olúwa Olórùn àwọn ọmọ-ogun pè sí ẹkún, àti sí ọfò, àti sí fifá orí pá, àti sí didé aşo ọfò mó ara: Şùgbón kíyèsí i, ayọ̀ àti inú-dídùn, pípa málúù, àti pípan àwọn àgùntàn, jíje eran, àti mímu wàini: ẹ̀ jẹ̀ kí a máa je, kí a sì máa mu; nítorí ní ọla a ó kú. Isaiah 22:12, 13.

Oluwa pe Şebna láti pón ọkàn rẹ̀ lójú, şùgbón ó yàn láti máa je, kí ó sì máa mu, kí ó sì máa bá ayeye lọ. Oluwa “fi hàn” ní “etí” rẹ̀ pé a kí yòò şe ètùtù ẹşẹ̀ Şebna. Ọrọ̀ tí a túmọ̀ sí “şe ètùtù” ni ọrọ̀ tí a lò nínú Lefitiku fún “ètùtù.” A kí yòò şe ètùtù fún ẹşẹ̀ Adventismu ti Laodikea yí. Ní bá yí

ni Isaiah ti bèrè sí í sòrò nípa íbásepò Şebna (àwọn Adventisti ti Laodikea) pèlú Eliakimu, ọmọ Hilkih (àwọn Adventisti ti Filadelfia).

Şebínà ni “olùşúra” gégé bí Júdási nàà şe jé. Àti pé Tóbíà ní àwọn ọjó Nehemáyà n gbé inú ibi mímọ́ Ọlórún nínú yàrá kan (ilé işúra) níbi tí a ti ye kí a máa pa àwọn ebo mó sí. Nígbà tí Nehemáyà wẹ ténpìlì nàà mó, ó ju Tóbíà àti gbogbo ohun-iní rẹ jáde. Şebínà nàà pèlú ni a òò ju jáde. Àwọn méjèjèjì jẹ àpẹrẹ ibínúfò jáde ti Adventismu Laodíkíà ní àkókò òfin Ọjó Àìkú.

“Nítorí ikà àti àrèkérekè àwọn ọmọ Ammoni àti Moabu sí Israèli, Ọlórún ti kédè nípasẹ Mose pé kí a máa pa wọn títi láé mó kúrò nínú ijò àwọn èniyàn Rẹ. Wo Deuteronomi 23:3–6. Ní àtakò sí ọrò yíi, àlùfáà àgbà ti ju àwọn ọrẹ tí a fi pamọ sínú yàrá ilé Ọlórún jáde, kí ó lè şe àyè fún aşojú yíi ti èyà tí a ti fòfin dè. Kò sí àfihàn ègàn tó ga síi sí Ọlórún ju láti fi irú ọjú rere bẹẹ hàn sí ọtá Ọlórún àti ọtító Rẹ.”

“Nígbà tí Nehemiah padà láti Persia, ó mó nípa àbàwọn alágbára yíi, ó sì gbé igbésè kíakíá láti lé aláitọ wólú nàà jáde. ‘Ó bà mí lókàn gidigidi,’ ni ó sọ; ‘nítorí nàà mo ju gbogbo ohun èlò ilé Tobiah jáde kúrò nínú yàrá nàà. Lẹyin nàà mo pàşẹ, wọn sì wẹ àwọn yàrá nàà mó; mo sì tún mú àwọn ohun èlò ilé Ọlórún wá sibẹ, pèlú ọrẹ óúnjẹ àti tùràrí.”

“Kí í şe pé a ti sọ ténpìlì di aláimọ nikan, sùgbón a tún ti lo àwọn ebo nàà ní ọnà tí kò tọ. Èyí sì ti mú kí a rẹwẹsì nínú ọkàn àwọn èniyàn láti máa fi ọwọ şişe hàn. Wọn ti pàdánú itara àti igbóná-ọkàn wọn, wọn sì n şiyèméjì láti san idámewáá wọn. Àwọn ilé işúra ilé Olúwa kò kún dáadáa; ọpọ nínú àwọn akorin àti àwọn míràn tí a fi n şişe isin ténpìlì, níwọn bí wọn kò ti rí àtilẹyin tó péye gbà, ti fi işẹ Ọlórún silẹ láti lo şişẹ ibòmíràn.” Prophets and Kings, 670.

Şebínà, Júdási àti Tóbíà gbogbo wọn dúró fún àwọn Àdífènti Laodíşíà ní àsikò ikeyin.

Báyí ni Olúwa Ọlórún àwọn ọmọ-ogun wí, Lọ, wólé sí ọdọ olùşúra yíi, àní sí ọdọ Şebina, èni tí n bójú tó ilé, kí o sì wí pé, Kí ni o ní níhìn-in yíi? Ta ni o sì ní níhìn-in yíi, tí o fi gbé ibojì kan fún ara rẹ níhìn-in yíi, bí èni tí n gbé ibojì fún ara rẹ lókè, tí ó sì n gbé ibùgbé kan fún ara rẹ nínú àpáta? Kíyèsì i, Olúwa yóò fi igbèkùn alágbára gbé ọ kúrò lọ, yóò sì dájú bo ọ. Dájúdájú yóò yí ọ ká lónà ikà, yóò sì ju ọ bí bọ̀lù sínú ilé nílá kan: níbẹ ni iwọ yóò kú sí, níbẹ sì ni àwọn kẹkẹ ogun ògo rẹ yóò di itijú ilé olúwa rẹ. Èmi yóò sì lé ọ kúrò ní ipò rẹ, a ó sì fà ọ sọkalẹ kúrò ní ipò ọlá rẹ. Isaiah 22:15–19.

Bí ọba àrìwá şe n sún mó Jerusalemu, a sì gbọdọ rántí pé isúnmọ yíi jẹ isúnmọ tí n lọ ní ipele dé ipele, èyí tí àwọn ará Jerusalemu mó pé ó n bọ. Èyí ni a tọka sí nínú Isaiah orí ogún nígbà tí Tartan, olórí ọmọ-ogun Asiria, şegun Ashdod ní Íjibítì. Wọn mó ohun tí n bọ, Şebna sì lo àkókò rẹ ní şişe ibojì ọlọşọ fún ara rẹ. Àwọn amòye iwádíí ohun àtijọ rí ibojì Şebna, wọn sì yọ ọrọ tí a kọ sórí ẹnu-ọnà ibojì nàà kúrò, ó sì wà báyí ní Ilé İşúra Itàn ti Britain. Ó sì şe iyanu gan-an pé, nígbà tí a yọ Şebna kúrò, tí Eliakimu ọmọ Hilkih sì gba ipò aşáájú Şebna, Eliakimu ọmọ Hilkih gba èdidi ọba kan tí ó lè lò láti fi fowọ sí orúko rẹ lórí àwọn iwé aşe ijọba. Àwọn amòye iwádíí ohun àtijọ tún rí èdidi nàà, ó sì wà ní ilé işúra kan nàà ní England. A şe aşojú Şebna nínú ilé işúra nàà pèlú ibojì rẹ, àmì ikú, Eliakimu ọmọ Hilkih sì wà nínú ilé işúra nàà pèlú aşojú èdidi iyè.

Nítorí kí Şébinà kọ ikilò nàà silè nípa ọba àrìwá, a tu u jáde kúrò nínú ẹnu Oluwa, àti pé ọ̀rọ̀ tí a túmò sí “tu jáde” nínú ikilò Ifihàn sí Laodíkíà ní ìtumò gidì rẹ̀ ni ibi tí a fi agbára ta jáde. Pèlú Nehemiah, ó lé Tobiah àti gbogbo n̄kan rẹ̀ jáde, àti pèlú Şébinà, a fi agbára ju u bí bọ̀lù sínú ilẹ̀ j̄j̄nà kan. Şébinà jẹ̀ àwọn Adventist tí Laodíkíà tí wọn n̄ kọ̀ iránsẹ̀ àsoṭelẹ̀ tí a sí ní èdìdì rẹ̀ sílẹ̀ ní ọ̀dún 1989, tí wọn sì n̄ pèsè ara wọn fún ibojì—àmi ẹranko nàà; şùgbọ̀n Eliakimu ọmọ Hilkihah jẹ̀ Adventismu tí Filadelfià, èyí tí n̄ gba èdìdì Ọlọrun.

Yòò sì şe ní ọ̀jọ̀ nàà pé, èmi yòò pé Eliakimu ọmọ Hilkihah, iránsẹ̀ mi: èmi yòò sì fi aṣọ̀ rẹ̀ wò ó, èmi yòò sì fi àmùrè rẹ̀ fún un ní agbára, èmi yòò sì fi iṣàkóso rẹ̀ lé e lówó: yòò sì jẹ̀ baba fún àwọn olùgbé Jerusalem, àti fún ilẹ̀ Juda. Isaiah 22:20, 21.

Ní ọ̀fín Ọ̀jọ̀ Àìkú ni a ti ya àlikámà àti èpò nínú Adventism kúrò lóṭòṭò, a sì fi iṣàkóso ijo onísegun lé Eliakimu ọmọ Hilkihah lówó, nígbà nàà ni Oluwa sì gbé ijo Rẹ̀ sókè gégé bí àmi, bí iránsẹ̀ àngẹ̀lì kẹta şe n̄ pò sí i di igbe n̄lá. Ó şe şe kí n ti tún ọ̀rọ̀ sọ ju bó şe ye lọ nípa fifi ọ̀rọ̀ nàà “ọmọ Hilkihah” kún un, nígbà tí mo lè kan sọ pé Eliakimu. Şùgbọ̀n papò, baba àti ọmọ rẹ̀ jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ iránsẹ̀ Elijah kí àjàkálẹ̀ àjàlù méje ikeyin tó dé. Iránsẹ̀ Elijah n̄ lo àpẹ̀rẹ̀ àwọn baba àti àwọn ọmọ láti sojú ẹni àkókó (baba) àti ẹni ikeyin (ọmọ). Ibáşepò àsoṭelẹ̀ yìí n̄ fi kún àwọn àlọ̀ àdiitù ikeyin nínú orí kejìlélógún. Ilé rí fún Eliakimu, ọmọ Hilkihah, ni pé Oluwa yòò fi kọ̀kọ̀rọ̀ ilẹ̀ Dafidi lé èjìkà rẹ̀.

“Ilẹ̀ Dafidi” ni ihinrere bàbá àti ọmọ̀ tí Jèsù tọ̀ka sí nínú ijíròrò rẹ̀ ikeyin pèlú àwọn Júù ọlòtẹ̀. Ibẹ̀ nàà pèlú ni Ó ti pa iwé Işípáyá dé. Ilẹ̀ Dafidi ní kọ̀kọ̀rọ̀ kan, tí bí kò bá sí ohun miiran tí a lò ní October 22, 1844, nítorí ibi kan şoşo nínú Iwé Mímọ̀ tí ó tọ̀ka sí kọ̀kọ̀rọ̀ yìí ni ó wà nínú ihinrere sí ijo Filadelfia.

Èmi yòò sì fi kọ̀kọ̀rọ̀ ilẹ̀ Dafidi lé èjìkà rẹ̀; yòò sì sí, kò sí ẹni tí yòò ti í; yòò sì ti, kò sì sí ẹni tí yòò sí i. Isaiah 22:22.

Sí angẹ̀lì ijo tí n̄ bẹ̀ ní Filadelfia kòwé pé; N̄kan wònyí ni ẹni mímọ̀ nàà n̄ wí, ẹni ọ̀títọ̀ nàà, ẹni tí ó ní kọ̀kọ̀rọ̀ Dafidi, ẹni tí ó n̄ sí, tí kò sì sí ẹni tí ó lè ti í; tí ó sì n̄ ti, tí kò sì sí ẹni tí ó lè sí i; Mo mọ̀ iṣẹ̀ rẹ̀: wò ó, mo ti fi ilẹ̀kùn tí ó sí silẹ̀ níwájú rẹ̀, kò sì sí ẹni tí ó lè ti í pa: nítorí pé agbára kékeré ni iwọ̀ ní, iwọ̀ sì ti pa ọ̀rọ̀ mi mọ̀, iwọ̀ kò sì sẹ̀ orúkọ mi. Wò ó, èmi yòò mú àwọn ti sínáogù Sátáni wá, àwọn tí n̄ wí pé àwọn jẹ̀ Júù, tí kí í sí í şe bẹ̀, şùgbọ̀n tí wọn n̄ purọ̀; wò ó, èmi yòò mú wọn wá kí wọn sì foríbalẹ̀ níwájú eṣẹ̀ rẹ̀, kí wọn sì mọ̀ pé mo ti fẹ̀ràn rẹ̀. Nítorí tí iwọ̀ ti pa ọ̀rọ̀ sùúrù mi mọ̀, èmi nàà yòò pa ọ̀ mọ̀ kúrò ní wákàtí idánwò, èyí tí yòò dé sórí gbogbo ayé, láti dán àwọn tí n̄ gbé lóri ilẹ̀ ayé wò. Wò ó, mo n̄ bọ̀ kíákíá: di èyí tí o ní mú şinşin, kí ẹnikéni má bà a gbà adé rẹ̀. Ẹni tí ó bá şegun ni èmi yòò şe ní ọ̀wọn nínú tẹ̀npìlì Ọlọrun mi, ọ̀n kì yòò sì jáde mọ̀; èmi yòò sì kọ̀ orúkọ Ọlọrun mi sí i lára, àti orúkọ ilú Ọlọrun mi, tí í şe Jerusalemu tuntun, tí ó sọkalẹ̀ láti ọ̀run wá láti ọ̀dọ̀ Ọlọrun mi: èmi yòò sì kọ̀ orúkọ tuntun mi sí i lára. Ẹni tí ó bá ní etí, kí ó gbọ̀ ohun tí Ẹmí n̄ sọ fún àwọn ijo. Ifihàn 3:7–12.

Eliakimu dúró fún ọmọ̀ Filadelfià kan ní àkókò işikiri Míllàitì tí ó sí Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ ní October 22, 1844. Èmi mọ̀ pé Kristi, Olórí Àlùfàà wa, ni ó sí ilẹ̀kùn àkóso ipín-ayé nàà, şùgbọ̀n Kristi fi kọ̀kọ̀rọ̀ nàà lé èjìkà Eliakimu ọmọ Hilkihah, ó sì sọ pé, “òun yòò sí i.” A ti dé ibi tí mo tọ̀ka sí ní ibẹ̀rẹ̀ àpilẹ̀kọ̀ yìí.

Ní ìgbà meṣeṣe dógún nínú iwé Isaiah ni a ti rí ọ̀rọ̀ nàà “erù,” sùgbón ní ìgbà méje nínú wọn ó dúró fún ohun kan tí a gbé lé èjìkà, nígbà mọ̀kànlá sì ni ó dúró fún àsoṣelẹ̀ idájọ̀ iparun. Ní ọ̀kan nínú àwọn ìgbà meṣeṣe dógún wònyẹn, ọ̀rọ̀ tí ó tùmọ̀ sí àsoṣelẹ̀ idájọ̀ iparun nàà ni a tún lò ní àkókò kan nàà láti sàfihàn erù tí a gbé lé èjìkà.

Ìtàn àfonífoji iran jẹ nípa ọ̀rọ̀ isofúnni iparun tí ó dá ẹ̀ka méjì àwọn olùjosin sílẹ̀ ní Jerusalemu. Ọ̀rọ̀ àsoṣelẹ̀ tí ó fi isipayá ibèrè idájọ̀ hàn ni Baba Miller gbékalẹ̀, ó sì jẹ̀ irántí àngẹ̀lì àkókò, èyí tí ó parí nígbà tí a ti ilẹ̀kùn ibi mímọ̀ nàà, tí a sì sọ̀ Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ ní October 22, 1844. “Erù” tí a fi lé èjìkà William Miller, tí a sì yàn án láti rú lọ̀ sí ayé, ni irántí àngẹ̀lì àkókò, àsoṣelẹ̀ iparun kan tí ó parí ní October 22, 1844 pẹ̀lú dídé irántí àngẹ̀lì kẹ̀ta.

“Bọ̀tinni ilé Dáfidi ni Èmi yóò fi lé e lóri èjìkà,” ó sì wí pé, “Ní ojú nàà,” “èkànnà tí a fi múlẹ̀ ní ibi tí ó dájú ni a ó yọ̀ kúrò, a ó sì gé e lulẹ̀, yóò sì sùbù; erù tí ó wà lóri rẹ̀ ni a ó sì gé kúrò.”

Ọ̀rọ̀ tí a tùmọ̀ sí “erù” níbi ni ọ̀rọ̀ tí n tọ̀ka sí àsoṣelẹ̀ iparun, sùgbón àsoṣelẹ̀ iparun yìi kì í sẹ̀ ọ̀rọ̀ Héberú tí Isaiah lò láti sàfihàn ohun kan tí eni n rú lóri ejika rẹ̀. Gẹ̀gẹ̀ bí ọ̀rọ̀ fún àsoṣelẹ̀ iparun, ó tùmọ̀ sí pé a ó fi kọ̀kọ̀rọ̀ Dáfidi lé ejika Eliakimù, omo Hilkihah; àti pé erù tí ó wà lóri ejika rẹ̀ jẹ̀ àsoṣelẹ̀ iparun. Ó jẹ̀ eré ọ̀rọ̀ tí ó jinlẹ̀ gidigidi!

Arábìnrin White sọ̀ èyí nípa kọ̀kọ̀rọ̀ kan tí a so mó̀ Bíbẹ̀lì.

“Pẹ̀lú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run ni kọ̀kọ̀rọ̀ kan wà tí n sọ̀ àpótí iyebíye nàà sílẹ̀, fún itẹ̀lọ̀rùn àti ayọ̀ wa. Mo ní imọ̀lára opẹ̀ fún gbogbo itanràn imọ̀lẹ̀. Ní ojú iwájú, àwọn irírí tí ó sì jẹ̀ ohun àdìtú púpọ̀ fún wa nísinsinyí ni a oò sàlàyé. Àwọn irírí kan wà tí ó sẹ́ sẹ́ kí a má lè lóye ní kíkún lááláé tí tí di ìgbà tí èyí tí ó n sẹ̀kú pa yóò wọ̀ àkú.” Manuscript Releases, volume 17, 261.

Àwọn ọ̀rọ̀ àkókò tí Miller sọ̀ nípa àlá rẹ̀ sọ̀ bá yí.

“Mo lá àlá pé Ọ̀lọ̀run, nípasẹ̀ ọ̀wọ̀ àirí kan, rán àpótí kékeré kan tí a fi ogbón àrà ọ̀tò sẹ̀ wá sí ọ̀dò mi, tó gùn bí iwọn inṣi mẹ̀wáá, tí ó sì ní iwọn mẹ̀fà ní onígún mērin, tí a fi igi ebóni àti péálì sẹ̀ pẹ̀lú àgbèdẹ̀ inú àrà ọ̀tò. Kọ̀kọ̀rọ̀ kan sì so mó̀ àpótí nàà. Lójúkan nàà ni mo mú kọ̀kọ̀rọ̀ nàà, mo sì sọ̀ àpótí nàà; nígbà nàà, sí iyanu àti idánilẹ̀nu mi, mo rí i pé ó kún fún gbogbo irú àti iwọn ọ̀tòtòtò tí àwọn ohun-ọ̀sọ̀ iyebíye, dáyámòndì, òkúta iyebíye, àti owó wúrà àti fàdàkà tí gbogbo iwọn àti iye, tí a sì tò lẹ̀wà ní ibi kálukú wọn nínú àpótí nàà; bí a sì ti tò wọn bẹ̀, wọn n tan imọ̀lẹ̀ àti ọ̀go kan tí ọ̀rùn nìkan ni ó lè bá dọ̀gba.” Early Writings, 81.

Nínú àwọn àlàyé isàlẹ̀ ojúewé James White nípa àlá nàà, ó sọ̀ èyí nípa kọ̀kọ̀rọ̀ nàà.

“Bọ̀tinni tí a so mó̀ ọ̀n’ ni ọ̀nà tí ó n gbà tùmọ̀ Ọ̀rọ̀ àsoṣelẹ̀—nípa fifi esẹ̀ mímọ̀ wé esẹ̀ mímọ̀—Bíbẹ̀lì gẹ̀gẹ̀ bí olútúmọ̀ ara rẹ̀ fúnra rẹ̀. Pẹ̀lú bọ̀tinni yìi ni Arákùnrin Miller sọ̀ ‘àpótí nàà,’ tabì ọ̀títọ̀ nlá ipadàbọ̀ Oluwa sí ayé.” James White.

James White sàlàyé lóri àlá yìi, ó sì kọ̀ ọ̀rọ̀ isàájú kan nígbà tó n sẹ̀ bẹ̀. Ó sẹ̀ pàtàkì gidigidi láti mó̀ pé Miller lá àlá rẹ̀, ó sì tẹ̀ é jáde ní ọ̀dún 1847, ó kéré tán ọ̀dún méjì lẹ̀yìn Ìdámú Nlá nàà, nígbà tí àwọn Adventist Millerite tí wọn ti jẹ̀ ọ̀kan sàájú ti fọ̀n ká. Miller ti yà kúrò nínú isisẹ̀ nàà, “agbo kékeré” tí “a ti fọ̀n ká” sì sọ̀ n jìyà nítorí idámú nàà. Àlá Miller sọ̀rọ̀ sí ipò nàà, James White sì sàlàyé lóri i, Ellen White nàà sì tọ̀ka sí i ní ọ̀nà rere pátápátá. James White kọ̀ ọ̀rọ̀ isàájú kan sí àlá

rẹ, ó fi àlá nàà kún un, lẹyìn nàà ó sì sàfikún àwọn àlàyé esẹ̀ iwé díẹ̀. Ọ̀rọ̀ isáájú rẹ̀, àlá nàà, àti àwọn àlàyé esẹ̀ iwé nàà yóò wà ní òpin àpilẹ̀kọ̀ yìí fún àwọn tí wọn nílò ààyè sí imọ̀ yìí.

Aísáyà méjilélógún jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ibẹ̀rẹ̀ àti òpin Adventism. Nínú itàn méjèjèjì nàà, iyapa kan wà tí ó sẹ̀lẹ̀ ní October 22, 1844, tí yóò sì tún sẹ̀lẹ̀ lẹ̀kẹ̀kansi ní àkókò òfin Sunday. Iyapa nàà ní isẹ̀lẹ̀ méjèjèjì, ibẹ̀rẹ̀ àti òpin, jẹ̀ imúṣẹ̀ òwe àwọn wúndiá mẹwáá. Sister White sọ̀ fún wa pé àwọn wúndiá òmùgò ni àwọn Laodiceans. Šébinà dúró fún àwọn Adventists ara Laodicea ní ibẹ̀rẹ̀ àti òpin Adventism. Eliakim, ọ̀mọ̀ Hilkiáh, dúró fún àwọn Adventists ara Filadelfia.

Šùgbón Hilkiáh pèlú n sàpẹ̀rẹ̀ baba Adventism, nítorí “òun yóò jẹ̀ baba fún àwọn olùgbé Jerúsálẹ̀mù, àti fún ilé Júdá.” Ní ọ̀wọ̀ àti ní ọ̀lá ni a máa n pè William Miller ní “Baba Miller.” A fi “kókó Dáfidi” lé èjìkà Miller, èyí tí ó sàpẹ̀rẹ̀ ọ̀nà rẹ̀ ti kíkẹ̀kọ̀ Ìwé Mímọ̀, “ilá lé orí ilá.”

Àpótí nàà jẹ̀ Bíbẹ̀lì, ó sì lo “kókó Dáfidi” tí n sàpẹ̀rẹ̀ àwọn òfin itumọ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ tí ó fi sí àwọn òtító àngẹ̀lì àkókó. Àwọn òfin wònyí, (kókó Dáfidi) àti àṣotẹ̀lẹ̀ idájọ̀ iparun rẹ̀ (èrù nàà) tí a mò nípa kókó Dáfidi, ni a so “bí isọ̀ ní ibi tí ó dájú” nínú ibi mímọ̀. “Ìsọ̀” nàà ni ọ̀jọ̀ October 22, 1844. Ọ̀rọ̀ nàà “isọ̀” tùmọ̀ sí pinni, isọ̀ tàbí ọ̀pó, tí n sàpẹ̀rẹ̀ àmì ọ̀nà. “Èrù” nàà, tàbí àṣotẹ̀lẹ̀ idájọ̀ iparun tí a so sórí isọ̀ nàà, ni ihinrere àngẹ̀lì àkókó, ihinrere nàà sì dé iparí ní October 22, 1844, nígbà tí àṣotẹ̀lẹ̀ idájọ̀ iparun nàà ti sẹ̀, tí a sì yọ̀ ọ̀ kúrò, gé e lulẹ̀, ó sì ṣubú. A yọ̀ ọ̀ kúrò nítorí pé ihin isẹ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ idájọ̀ iparun nàà ti di ohun tí ó ti kojá, nígbà nàà ni a sì ní láti gbe isọ̀ nàà sínú Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀, níbi tí a ó ti so èrù idájọ̀ iparun miiran mó ọ̀n.

Àṣotẹ̀lẹ̀ iparun Miller, tí a lóye nípa àwọn òfin àṣotẹ̀lẹ̀ tí a sojú fún gégé bí “bòtini Dáfidi,” yóò gbé èékáná kan sí ibi mímọ̀ tí yóò di gbogbo ògo ilé baba rẹ̀ mú. Ọ̀rọ̀ nàà “ògo” nínú esẹ̀ nàà tùmọ̀ sí iwọn. Ohun tí n ru iwọn ilé kan ni ipilẹ̀ ilé nàà. Isẹ̀ ipilẹ̀ Miller ni ó ru iwọn gbogbo imọ̀lẹ̀ àfikún ti ihinrere àngẹ̀lì kẹ̀ta tí a sojú fún gégé bí “àwọn ọ̀mọ̀ àti àwọn èyà tí n jade.” Ó ru iwọn gbogbo onírúurú ohun èlò tẹ̀npilì. A sì ti fi ipilẹ̀ lélé fún tẹ̀npilì kan láti fi itẹ̀ ògo sí i.

Eliakimu ọ̀mọ̀ Hilkiáh dúró fún ijo Filadelfia. Eliakimu tùmọ̀ sí Ọ̀lọ̀run igbẹ̀ga, nítorí Eliakimu, baba Jerusalemu, dúró fún William Miller eni tí Ọ̀lọ̀run lò láti gbé àwọn ipilẹ̀ àwọn èniyàn májẹ̀mù àyànfẹ̀ Ọ̀lọ̀run dide. Ọ̀un ni ọ̀mọ̀ Hilkiáh, orúkọ̀ tí a mú jade láti inú ọ̀rọ̀ méjì, èkejì jẹ̀ Ọ̀lọ̀run, àkókó sì tùmọ̀ sí “iròrùn” gégé bí iròrùn nínú ọ̀rọ̀ síso. Hilkiáh dúró fún Ọ̀rọ̀ tàbí ohùn Ọ̀lọ̀run, ọ̀mọ̀ rẹ̀ sì dúró fún gbígbe tẹ̀npilì dide.

Ní òpin Adventismu, ó gbọ̀dọ̀ sí isotẹ̀lẹ̀ idájọ̀ iparun, àti pé isotẹ̀lẹ̀ nàà ni àngẹ̀lì kẹ̀ta ti Ifihàn orí kẹ̀rinlá. Ó gbọ̀dọ̀ sí kókó rọ̀ kan ní òpin tí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ kókó rọ̀ Miller. “Kókó rọ̀” ní ọ̀jọ̀ wa dá lórí àtúnbò itàn, àti ní pàtàkì lórí òfin ikókó idarúko, èyí tí ó ní í kún inú tàbí tí ó jẹ̀ ilàna tí a sojú fún nípasẹ̀ Kristi tikára Rẹ̀ gégé bí Alfa àti Omega. Ó gbọ̀dọ̀ sí ọ̀mọ̀kúnrin Miller kan. Miller, nígbà nàà, gégé bí bàbá, di Hilkiáh, Ọ̀rọ̀ Oluwa, àti ọ̀mọ̀ Miller ni Eliakim, tí itumọ̀ rẹ̀ jẹ̀ Ọ̀lọ̀run ijíde. Bàbá Miller gbé tẹ̀npilì nàà dide, ọ̀mọ̀ Miller sì n tọ̀ka sí igbà tí a yà Laodicea àti Filadelfia sọ̀tò, tí a sì gbé àwọn ará Filadelfia dide gégé bí àsiá. Ó gbọ̀dọ̀ sí èékáná kan tí a fi múlẹ̀ ṣinṣin, šùgbón kí í sẹ̀ ní ibi mímọ̀ gégé bí ó ti rí nínú itàn Miller, bí kò sẹ̀ ní Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀. Èékáná nàà àti èrù tí a so mó ọ̀n ni a ó gé kúrò ní òpin ihinrere àngẹ̀lì kẹ̀ta gégé bí a ti gé kúrò ní òpin ihinrere àngẹ̀lì àkókó. Nígbà tí Mikaeli bá dide tí àkókò idánwò èniyàn bá parí, isotẹ̀lẹ̀ idájọ̀ iparun yóò ti di ohun àtijó, a ó sì ti mú un kúrò, gé e kúrò, ó sì ti ṣubú.

Ìyapa tàbí itúká lẹyìn ikojá àkókò ní oḍún 1844 ni a ó tún ṣe nígbà òfin Ojọ Àìkú. Isaiah méjilélógún jẹ àpèjúwe àwọn ipò tí n yorí sí iyapa àwọn Adventist Laodikia kúrò lóḍò àwọn Adventist Filadelfia, èyí tí ó n ṣe lẹ ní àkókò iṣòro òfin Ojọ Àìkú.

Kí o sì kọ sí angeli ijo ti àwọn ará Laodicea pé; Báyií ni Amini so, eḷeríí olóòtító àti olódodo, ibèrè ẹ̀dà Olorun; Èmi mọ iṣe re, pé beẹ̀ ni iwọ̀ kì í ṣe tūtù tàbí gbígbóná: ibá ṣe pé iwọ̀ jẹ tūtù tàbí gbígbóná. Nítorí nàà, nítorí pé iwọ̀ jẹ iwónba gbígbóná, tí iwọ̀ kì í sì ṣe tūtù tàbí gbígbóná, èmi yòò bì ọ jade kúrò ní ẹnu mi. Nítorí pé iwọ̀ wí pé, Èmi lórò, mo sì ní orò púpọ̀, èmi kò sì nílò ohunkóhun; tí iwọ̀ kò sì mọ̀ pé iwọ̀ ni aláilàánú, àti aláíní itunú, àti tálákà, àti afójú, àti ihòhò: mo gba ọ ní imòrán pé kí o rà wúrà lóḍò mi tí a ti dán nínú iná wò, kí iwọ̀ lè jẹ olorò; àti aṣọ funfun, kí a lè fi wọ ọ, kí ojú ti ihòhò re má bàa hàn; kí o sì fi oogun ojú kun ojú re, kí iwọ̀ lè ríran. Gbogbo àwọn tí mo fẹ̀ràn ni mo máa n bá wí, tí mo sì máa n kọ ní iyà: nítorí nàà, máa ní itara, kí o sì ronú pìwà dà. Wò ó, èmi dúró ní ẹnu-òná, mo sì n kan an: bí enikeni bá gbọ̀ ohùn mi, tí yòò sì ṣí ẹnu-òná, èmi yòò wólé tò ọ wá, èmi yòò sì jẹun alá pèlú re, òun nàà pèlú mi. Ẹni tí ó bá ṣẹgun ni èmi yòò fún ní àṣẹ láti jókòò pèlú mi lóri itẹ mi, gégé bí èmi nàà ti ṣẹgun, tí mo sì jókòò pèlú Baba mi lóri itẹ re. Ẹni tí ó bá ní etí, kí ó gbọ̀ ohun tí Èmi n so fún àwọn ijo. Ìfihàn 3:7–22.

Lẹyìn isàfihàn sí alá nàà, James White sì tún fi alá nàà kún un pèlú àwọn àlàyé isalẹ̀ ojú-iwé. Èmi kò ní iṣòro kankan pèlú bí James White ṣe lo alá Miller, láika òtító nàà sí pé a ti máa tẹ itumọ̀ alá re jade ní ọ̀pọ̀ igbà tí ó yàtò diẹ̀ kúrò nínú ti James White. Ọ̀nà itòsì pàtàkì ti James White, tí ó yàtò sí ohun tí a ti tẹ̀ jade, ni pé ó fi “àwọn iyebíye” nàà sínú àyíkà àwọn èniyàn Olorun, ṣùgbón àwà lóye pé àwọn iyebíye nàà jẹ àwọn òtító àṣotélẹ̀. Kò sí itakora kankan, nítorí èniyàn n fi ohun tí ó gbàgbò hàn, àti pípón àwọn iyebíye nàà ká lẹyìn Ìdààmú Nlá nàà n ṣàpẹ̀rẹ̀ pípón àwọn èniyàn Olorun ká SÁÁJÚ òfin Ojọ Àìkú. Sùgbón òtító yií jẹ fún ikékòò ojọ iwájú.

Ìṣàfihàn James White sí Àlá William Miller

“A tẹ̀ alá tí ó tẹ̀lẹ̀ e yií jade nínú Advent Herald, ju oḍún méjì sẹyìn lo. Nígbà nàà ni mo rí i pé ó fi irírí wa ti igbà ibowá kejì tí ó ti kojá hàn gbangba, àti pé Olorun fi alá nàà fún ànfààni agbo ẹran tí ó tú ká.”

“Lára àwọn àmi isúnmo ojọ́ nlá àti eḷerújẹ́jẹ́ ti Olúwa, Olorun ti fi alá sílẹ̀. Wo Joeli 2:28–31; Iṣe 2:17–20. Àlá lè wá ní ọ̀nà mēta; àkókó, ‘nípasẹ̀ púpọ̀ iṣe.’ Wo Oníwàásù 5:3. Èkejì, àwọn tí ó wá lábẹ̀ ẹ̀mí ibájẹ̀ àti itànje Satani, lè ní alá nípasẹ̀ agbára ipa re. Wo Diutarónomì 8:1–5; Jeremiah 23:25–28; 27:9; 29:8; Sekariah 10:2; Jude 8. Èkẹta sì ni pé, Olorun ti máa n kọ, ó sì tún n kọ àwọn èniyàn re ní ọ̀nà kan tàbí òmíràn nípasẹ̀ alá, tí n bọ̀ nípasẹ̀ iṣe àwọn ángẹ̀lì àti Èmí Mímọ̀. Àwọn tí ó dúró nínú imọ̀lẹ̀ kedere ti òtító yòò mọ̀ nígbà tí Olorun bá fún wọn ní alá; irú àwọn beẹ̀ kì yòò sì jẹ kì a tòn wòn jẹ tàbí kì a fà wòn sìnà nípasẹ̀ alá èké.”

“Ó sì wí pé, E gbọ̀ orò mi nísinsin yií; bí wolií bá wá láàrín yín, Èmi OLÚWA yòò fi ara mi hàn án nínú iran, èmi yòò sì bá a sọ̀rò nínú alá. Númerì 12:5.

“Jakọbu wí pé, ‘Ángẹ̀lì Olúwa bá mi sọ̀rò nínú alá kan.’ Jẹnẹ̀sìsì 31:2. ‘Olorun sì tò Labani ará Sírià wá nínú alá ní ọ̀ru.’ Jẹnẹ̀sìsì 31:24. Ka àwọn alá Jósẹ̀fù, nínú Jẹnẹ̀sìsì 37:5–9, lẹyìn nàà sì ka itàn tí ó fani mọ̀ra nípa bí wòn ṣe ṣe ní Íjibítì.

“Ní Gíbíónì ni Olúwa farahàn sí Solomoni nínú àlá ní alẹ́. 1 Qba 3:5. Àwòrán nlá, pàtàkì, ti orí kejì ti Dáníèlì ni a fi hàn nínú àlá, bèè nàà ni àwọn ẹranko mērin, àti bèè bèè lọ, ti orí keje. Nígba tí Hēròdù wá ọ̀nà láti pa Ọmọ-Ìgbàlà kékeré nàà run, a kilò fún Jóséfù nínú àlá kí ó sá lọ sí Ejibiti. Mátù 2:13.”

“Yòò sì şelẹ́ ní ỌJỌ̀ ÌKÈHÌN, ni Ọlórùn wí, Èmi yóò tú nínú Èmí mi sórí gbogbo ẹran-ara: àwọn ọmọkùnrin yín àti àwọn ọmọbínrin yín yóò máa sọtẹ̀lẹ̀, àwọn ọdọmọkùnrin yín yóò máa rí iran, àwọn àgbàlagbà yín yóò máa lá àlá. Ìşe 2:17.

“Èbùn isọtẹ̀lẹ̀, nípasẹ̀ àlá àti iran, níbí yìí ni ẹ̀so Èmí Mímó, àti ní àwọn ojọ̀ ikeyìn a ó fi í hàn lẹ́pọ̀ tó láti di àmì. Ọkan ni nínú àwọn èbùn ijọ̀ ihinrere.”

“Ó sì fi àwọn kan şe àpósítẹ̀lì; àwọn kan sì şe WÓLÌÍ; àwọn kan sì şe ajíhínrere; àwọn kan sì şe olùşọ̀-àgùntàn àti olùkòni; fún pipé àwọn èniyàn mímó, fún işẹ̀ iránsẹ̀, fún ikólẹ̀ ara Kristi.” Éfésù 4:11, 12.

“Ọlórùn sì ti fi àwọn kan sílẹ̀ nínú ijọ̀, ní ikókó, àwọn àpósítẹ̀lì; ní ẹ̀kejì, ÀWỌN WÓLÌÍ, bèè bèè lọ. 1 Kòrinti 7:28.

“È má şe kẹ̀gàn ÀWỌN ÀSỌTẸ̀LẸ̀. 1 Teshalóníkà 5:20. È tún wo Ìşe 13:1; 21:9; Róòmù 12:6; 1 Kòrínti 14:1, 24, 39. Àwọn wólìí tàbí àwọn àsọtẹ̀lẹ̀ jẹ́ fún ikólẹ̀ ijọ̀ Kristi; kò sì sí ẹ̀rì kankan tí a lè mú jáde láti inú ọ̀rọ̀ Ọlórùn pé wón ní láti dáwọ̀ dúró kí àwọn ajíhínrere, àwọn olùşọ̀-àgùntàn àti àwọn olùkó tó dáwọ̀ dúró. Sùgbón ẹ̀ni tí n̄ tako nàà wí pé, ‘Ọ̀pọ̀lopọ̀ iran àti àlá èké ti wà tó bèè tí ẹ̀mi kò fi lè ní ìgbọ̀kànle nínú ohunkóhun irú bèè.’ Ọ̀tọ̀ ni pé, Sátàni ní èké àfarawé tirẹ̀. Ó ti ní àwọn wólìí èké ní gbogbo ìgbà, dájúdájú sì ni pé a lè retí wọn nísinsin yìí nínú wákátì ikeyìn yìí ti itanjẹ̀ àti işegun rẹ̀. Àwọn tí n̄ kọ̀ irú àwọn ifihàn pàtàkì bèè nítorí pé èké àfarawé wà, lè pẹ̀lú itọ̀ sí rere kan nàà lọ síwájú díẹ̀, kí wón sì sẹ̀ pé Ọlórùn ti fi ara rẹ̀ hàn fún èniyàn rí nínú àlá tàbí iran, nítorí èké àfarawé ti wà ní gbogbo ìgbà.”

“Àlá àti iran ni ọ̀nà tí Ọlórùn ti fi tú ara rẹ̀ hàn fún èniyàn. Nípasẹ̀ ọ̀nà yìí ni ó ti bá àwọn wólìí sọ̀rọ̀; ó ti fi èbùn isọtẹ̀lẹ̀ sí àárín àwọn èbùn ijọ̀ ihinrere, ó sì ti ka àlá àti iran pọ̀ mó àwọn àmì míràn ti ‘ÀWỌN ỌJỌ̀ ÌKÈHÌN.’ Àmín.”

“Èrò mi nínú àwọn ọ̀rọ̀ tí mo ti sọ̀ lókè ni láti mú àwọn àtakò kúrò ní ọ̀nà tí ó bá Ìwé Mímó mu, àti láti pèsè ọ̀kàn olùkà fún ẹ̀yí tí ó tẹ̀lẹ̀.” James White, Àlá Brother Miller, 1–3.

Àlá Kejì ti William Miller

“Mo lá àlá pé Ọlórùn, nípasẹ̀ ọ̀wọ̀ àìrì kan, rán àpótí kékeré kan tí a fi işẹ̀ ọ̀nà àgbàyanu şe sí mi, tó fẹ̀rẹ̀ jẹ́ iwọn in̄sì mēwàá ní gígùn, tí iwọn rẹ̀ sì jẹ́ mēfà ní onígún mērin, tí a fi igi ebónì àti péálì şe e pẹ̀lú ikànsí işẹ̀ ọ̀nà àgbàyanu. Kókó rẹ̀ sì wà ní fífi mó àpótí nàà. Lójúkan nàà ni mo mú kókó nàà, mo sì şì àpótí nàà, nígbà nàà ni, sí iyàlẹ̀nu àti idánilẹ̀nu mi, mo rí i pé ó kún fún onírúurú àti oríşiríşì iwọn àwọn ohun ọ̀şọ̀ iyebíye, díámòndì, àwọn òkúta iyebíye, àti owó wùrà àti fàdákà ti gbogbo iwọn àti iye, tí a sì tò wón lẹ̀wàá ní ipò wón kọ̀ọ̀kan nínú àpótí nàà; bí a sì ti tò wón bèè ni wón n̄ tan imọ̀lẹ̀ àti ògo kan jáde tí kò sí ohun tí ó bá a dọ̀gba bí kò şe oòrùn.”

“Mo rò pé kí í şe ojúşe mi láti gbádùn iran àgbàyanu yíi nikan, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ọkàn mi kún fún ayọ̀ púpọ̀ nítorí imọ̀lẹ̀ rẹ̀, ẹ̀wà rẹ̀, àti iyebíye ohun tí ó wà nínú rẹ̀. Nítorí nàà, mo gbé e lé orí tábilì áárín nínú yàrá mi, mo sì kéde pé gbogbo àwọn tí ó bá ní ifẹ̀ lẹ̀ wá wo iran tí ó ní ọ̀gò jùlọ̀, tí ó sì tàn yòò jùlọ̀, tí èniyàn tí rí rí nínú ayé yíi.

“Àwọn èniyàn bèrẹ̀ sí í wọ̀lé wá, ní ibèrẹ̀ diẹ̀ ni iye wọn, şùgbọ̀n wọn n pọ̀ sí i tí tí di ọ̀pọ̀ èniyàn. Nígbà tí wọn kọ̀kọ̀ wo inú àpótí nàà, iyàlẹ̀nu a máa bà wọn, wọn á sì ké fún ayọ̀. Şùgbọ̀n nígbà tí àwọn olùwòran nàà pọ̀ sí i, gbogbo èniyàn bèrẹ̀ sí í dá àwọn ohun ọ̀şọ̀ iyebíye nàà láàmú, wọn sì n mú wọn jáde kúrò nínú àpótí nàà, wọn sì tú wọn ká lóri tábilì. Mo bèrẹ̀ sí í ronú pé olúwa àpótí nàà yòò tún bèèrẹ̀ àpótí àti àwọn ohun ọ̀şọ̀ iyebíye nàà lówọ̀ mi; àti pé bí mo bá jẹ̀ kí wọn tú wọn ká, èmi kò ní lẹ̀ tún fi wọn sí ipò wọn nínú àpótí nàà mọ̀ gégé bí işáájú; mo sì ní imọ̀lára pé èmi kí yòò lẹ̀ dojú kọ̀ ijíyà ojúşe nàà láé, nítorí yòò pọ̀ gidigidi. Nígbà nàà ni mo bèrẹ̀ sí í be àwọn èniyàn pé kí wọn má şe fi ọ̀wọ̀ kàn án, tàbí kí wọn má şe mú wọn jáde kúrò nínú àpótí nàà; şùgbọ̀n bí mo ti n bèbẹ̀ sí i tó, bèbẹ̀ ni wọn tú wọn ká sí i; ní bá yíi sì, ó dàbí ẹ̀ni pé wọn tú wọn ká sí gbogbo ibi nínú yàrá nàà, lóri ilẹ̀ àti lóri gbogbo ẹ̀yà ohun èlò inú yàrá nàà.”

“Lẹ̀yìn nàà, mo rí i pé láàárín àwọn iyebíye tòótọ̀ àti owó gidi tí wọn ti fọn ká, wọn tún ti fọn àilónkà iyebíye èké àti owó ayéderú ká. Inú bí mi gidigidi sí iwà àbùkù àti àimọ̀rírì wọn, mo sì bá wọn wí, mo sì gùn wọn nítorí rẹ̀; şùgbọ̀n bí mo şe n bá wọn wí sí i, bèbẹ̀ ni wọn túbọ̀ n fọn àwọn iyebíye èké àti owó irọ̀ ká láàárín àwọn èyí tòótọ̀.”

“Lẹ̀yìn nàà, mo bàjẹ̀ nínú ọkàn ara mi, mo sì bèrẹ̀ sí í lo agbára ara láti tí wọn jáde kúrò nínú yàrá nàà; şùgbọ̀n bí mo şe n tí ọkàn jáde, męta miiran a wọ̀lé, wọn a sì mú ẹ̀gbin àti iyẹfun igi àti iyanrìn àti onírúurú àkítàn wá, tí tí wọn fi bo gbogbo àwọn ohun ọ̀şọ̀ tòótọ̀, àwọn dáyámóndì, àti àwọn owó, tí a sì ti pa gbogbo wọn mọ̀ kúrò lójú. Wọn tún fa àpótí mi ya sí wẹ̀wẹ̀, wọn sì fọn un káàkiri láàárín àkítàn nàà. Mo rò pé kò sí ẹ̀ni tí ó ka ibànújẹ̀ mi tàbí ibínú mi sí. Mo rẹ̀wẹ̀sì pátápátá, ọkàn mi sì şubú, mo sì jókòò sílẹ̀, mo sunkún.”

“Nígbà tí mo wà bá yíi n sunkún, tí mo sì n şọ̀fọ̀ nítorí àdánù nílá mi àti ijéjọ̀ mi, mo rántí Ọlọrun, mo sì fi titara bẹ̀ é pé kí Ó rán iranlówọ̀ sí mi. Lójijì, ilẹ̀kùn şí, ọkùnrin kan sì wọ̀ inú yàrá nàà, nígbà nàà ni gbogbo àwọn èniyàn jáde kúrò nínú rẹ̀; òun nàà, níwọn bí ó ti mú fẹ̀lẹ̀ igràlẹ̀ erùpẹ̀ kan ní ọ̀wọ̀, şí àwọn fẹ̀rèsé, ó sì bèrẹ̀ sí í fẹ̀ erùpẹ̀ àti àjàkù kúrò nínú yàrá nàà.

“Mo ké pe é dáwọ̀ dúró, nítorí àwọn ọ̀wọ̀n iyebíye kan wà tí a tú ká láàárín àwókù.”

Ó sọ̀ fún mi pé, “má bèrù,” nítorí yòò “tójú wọn.”

“Nígbà nàà, bí ó ti n fọ̀ erùpẹ̀ àti idọtí kúrò, pẹ̀lú àwọn ohun ọ̀şọ̀ èké àti owó ełẹtan, gbogbo wọn dide, wọn sì jáde nípasẹ̀ fẹ̀rèsé bí ikùukuu àwosánmà, afẹ́fẹ́ sì gbé wọn lọ. Láàárín irùkèrúdò nàà, mo pa ojú mi diẹ̀; nígbà tí mo tún şí wọn, gbogbo idọtí nàà ti lọ pátápátá. Àwọn ohun ọ̀şọ̀ iyebíye, àwọn dáyámóndì, àwọn owó wúra àti fàdákà, wà ní itànkálẹ̀ púpọ̀ káàkiri yàrá nàà.”

“Lẹ̀yìn nàà, ó gbé àpótí işura kan lé orí tábilì, èyí tí ó tóbi púpọ̀ síi tí ó sì rẹ̀wà ju ti àtẹ̀lẹ̀wọ̀ lọ, ó sì fi ọ̀wọ̀ méjèjè kó àwọn iyebíye nàà jọ, àwọn dáyámóndì, àwọn ẹ̀yọ̀ owó, ó sì da wọn sínú àpótí işura nàà, tí tí kò fi sí èyíkéyíi tí ó şe kù, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé diẹ̀ lára àwọn dáyámóndì nàà kò

tóbi ju orí abéré lọ.”

“Lẹyìn nàà, ó pè mí pé kí n ‘wá, kí o sì rí i.’”

“Mo wo inu àpótí nàà, sùgbón ìrìran nàà dá ojú mi lójú. Wón n tòn pèlú ògo tí ó pò ní ilópo mèwàá ju ti isáájú wón lọ. Mo rò pé a ti fọ wón nínú iyanrìn nípasè esè àwọn eni búburú wònyen tí wón ti fón ká, tí wón sì tẹ wón sínú erùpè. A sì tò wón ní ètò ẹlẹwà nínú àpótí nàà, olúkúlùkù sí wà ní ipò tirè, láísí àmì ìrora kankan tí òkùnrin tí ó ju wón sínú un ní rí. Mo kígbè nítorí ayọ púpọ, igbe nàà sì jí mi.” Early Writings, 81–83.

Àwọn Àlàyé-ẹsẹ James White

“‘Àpótí’ nàà dúró fún àwọn òtítọ́ nílánlá inú Bíbélì, tí ó ní í ẹ pèlú ipadàbò kejì ti Olúwa wa Jésù Kristi, èyí tí a fi fún Arákùnrin Miller láti tẹ jáde fún ayé.”

“Kòkòrọ́ tí a fi mó ọ̀n’ ni ọ̀nà tí ó fi n tùmọ̀ Ọ̀rọ̀ à̀sọ̀tẹ̀lẹ̀—nípa fifi iwé mímọ̀ wéra pèlú iwé mímọ̀—Bíbélì fúnra rẹ̀ ni olùtumọ̀ tirẹ̀. Pèlú kòkòrọ́ yìí ni Arákùnrin Miller sí ‘àpótí’ nàà, tàbí òtítọ́ nílá ti ibòwá nàà sí ayé.

“‘Àwọn èniyàn bèrẹ̀ sí í wolé wá, ní ibèrẹ̀ diẹ̀ ní iye, sùgbón wón n pọ̀ sí i tí tí di ọ̀pọ̀ èniyàn.’ Nígbà tí a kòkọ̀ wàásù ẹ̀kọ̀ ibòwá Kristi nípasè Arákùnrin Miller, àti diẹ̀ gan-an míràn, ipa rẹ̀ kéré púpọ̀, àti pé diẹ̀ gan-an ni a jí didè nípasè rẹ̀; sùgbón láti 1840 tí tí dé 1844, ní ibikíbi tí a bá ti n wàásù rẹ̀, a rú gbogbo àwùjọ̀ sókè.

“‘Àwọn iyebiye, dáyámòndì, àti bèẹ̀ bèẹ̀ lọ’ ti ‘onírúurú ẹ̀yà àti iwọn’ tí a ‘tò lònà ẹlẹwà ní àwọn ipò wón ọ̀tọ̀tọ̀ nínú àpótí iyebiye nàà’ n sojú fún àwọn ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀run, [Malaki 3:17,] láti inú gbogbo àwọn ọ̀jọ̀, àti láti inú fẹ̀fẹ̀ gbogbo ipò àti àyíká igbésí ayé, tí wón gba igbàgbọ̀ díde nàà, tí a sì rí wón pé wón dúró gbangba pèlú igboya ní ipò wón ọ̀tọ̀tọ̀, nínú isẹ̀ mímọ̀ ti òtítọ̀. Nígbà tí wón n rìn nínú ètò yìí, tí olúkúlùkù n tójú isẹ̀ ara rẹ̀, tí wón sì n rìn ní irẹ̀lẹ̀ níwájú Ọ̀lọ̀run, ‘wón n tan imọ̀lẹ̀ àti ògo’ sí ayé, tí kò sí ọ̀jọ̀ míràn tí ó bá a dọ̀gba bí kò ẹ̀ ọ̀jọ̀ ní ojú àwọn àpòsítélì. Ìhìn-isẹ̀ nàà, [Ìfihàn 14:6, 7] lọ bí eni pé lóri iyé afẹ̀fẹ̀, ipè nàà sì pé, ‘È wá, nítorí ohun gbogbo ti ẹ̀ tán nísinsin yìí,’ [Luku 14:17.] sì tán ká pèlú agbára àti ipa.”

“Nígbà tí àngẹ̀lì tó n fò [Ìfihàn 14:6, 7.] bèrẹ̀ sí í wàásù iròyin ayọ̀ à̀nìpẹ̀kun nàà ní ibèrẹ̀, pé, ‘È bèrù Ọ̀lọ̀run, kí ẹ̀ sì fi ògo fún un; nítorí wákàtí idájọ̀ rẹ̀ ti dé,’ ọ̀pọ̀ èniyàn ké fún ayọ̀ ní ifojúsùn ibòwá Jesu, àti imúpadàbòsípò; àwọn kan nàà nàà sì ni lẹyìn nàà kò ọ̀, tí wón fi ẹ̀ ẹ̀lẹ̀yà, tí wón sì fi ẹ̀ yẹ̀yẹ̀ fún òtítọ̀ nàà tí ó kún wón fún ayọ̀ diẹ̀ sáájú. Wón dá àwọn ohun iyebiye nàà láàmú, wón sì tú wón ká. Èyí mú wá dé sí igbà irẹ̀wé ọ̀dún 1844, nígbà tí àkókò itúkà bèrẹ̀. È sàmì èyí sí rere: àwọn tí wón ti ‘ké fún ayọ̀’ rí ni àwọn tí wón dá àwọn ohun iyebiye nàà láàmú, tí wón sì tú wón ká. Kò sì sí eni tí ó ti tú agbo nàà ká tó bèẹ̀, tí ó sì ti mú wón sìnà láti ọ̀dún 1844 wá, bí àwọn tí wón ti wàásù òtítọ̀ rí, tí wón sì yọ̀ nínú rẹ̀; sùgbón tí wón ti sẹ̀ isẹ̀ Ọ̀lọ̀run, àti imúşẹ̀ à̀sọ̀tẹ̀lẹ̀ nínú irírí ibòwá wa tí ó ti kojá.”

“Èrì Arákùnrin Miller, fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ oşù lẹyìn ikígbe Ààrin Ọ̀ru nàà, ní oşù keje, 1844, ni pé a ti pa ilẹ̀kùn nàà mó, àti pé isisẹ̀ ibòwọ̀ Kristi jẹ̀ imúşẹ̀ à̀sọ̀tẹ̀lẹ̀, àti pé a ti tọ̀ nínú iwàásù àkókò nàà. Nígbà nàà, ó sì gba àwọn ará rẹ̀ níyànjú, nípasè Advent Herald, láti di idúrọ̀şinşin mú, láti ní sùúrù, kí wón má sì ẹ̀ kùn sí ara wón; Ọ̀lọ̀run yòò sì tètè dá wón láre nítorí iwàásù àkókò

nàà. Ní ọ̀nà yìí ní ó fí bèbẹ̀ fún àwọn ọ̀sọ̀ iyebíyè nàà, nígbà tí ó n ní ìmọ̀lára “ojúṣe jíjẹrírí” rẹ̀ fún wọn, àti pé “yòò pọ̀ gidigidi.””

“Àwọn ‘ọ̀sọ̀ iyebíyè èké àti owó èké’ tí a tú káàkiri láàárín àwọn tòótó, ní kedere n sàfihàn àwọn aláiyípadà-òótó, tàbí ‘àwọn ọ̀mọ̀ àjẹ̀jì,’ [Hosea 5:7.] látigbà tí a ti ilẹ̀kùn dé ní 1844.

“Apo keji nàà, ‘àpótí tí ó tóbi púpọ̀ sì dára jù ti àtẹ̀lẹ̀wọ̀ lọ,’ sínú èyí tí a kó àwọn ‘iyebíyè,’ ‘dáímọ̀nù,’ àti ‘owó-eyọ̀’ tí ó ti tóká jọ sí, n sọ̀jú pápá gbòòrò ti òtítọ̀ ààyè tó wà lẹ̀wọ̀lọ̀wọ̀, sínú èyí tí a ó kó agbo eran tí ó ti tóká jọ sí, àní 144,000, gbogbo wọn sì ní èdidi Olórùn aláàyè. Kò sí ọ̀kàn nínú àwọn dáímọ̀nù iyebíyè nàà tí a ó fí sílẹ̀ nínú òkùnkùn. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn kan ‘kò tóbi ju orí abẹ̀rẹ̀ lọ,’ a kí yòò foju kọ̀ wọn, tàbí fi wọn sílẹ̀ ní ojọ̀ yìí nígbà tí Olórùn n kó àwọn iyebíyè rẹ̀ jọ. [Malachi 3:16–18.] Ó lè rán àwọn àngẹ̀lì rẹ̀, kí ó sì mú kí wọn yára jáde lọ gẹ̀gẹ̀ bí ó ti mú Lọ̀tì jáde kúrò ní Sódómù. ‘Iṣẹ̀ kúkúró ni Olúwa yòò ṣe lórí ilẹ̀ ayé.’ ‘Yòò gé e kúrú nínú òdodo.’ Wo Romans 9:28.”

“‘Erùpẹ̀ àti eèrùn igi, iyanrìn àti onírúurú àkúnnya,’ dúró fún onírúurú àti ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àṣiṣe tí a ti mú wọ̀lẹ̀ láàrín àwọn onígbàgbọ̀ ní ipadàbọ̀ keji, láti igbà irẹ̀danu ọ̀dún 1844 wá. Níbi èmi yóò dari àkíyèsí sí diẹ̀ nínú wọn.

“1. Ipò tí diẹ̀ lára àwọn ‘olùṣọ̀-àgùntàn’ gbà pẹ̀lú igbéraga lésẹ̀kẹ̀sẹ̀ lẹ̀yìn tí a ti ké Ìkígbe òru àárín, pé agbára mímu-ọ̀ba ọ̀kàn lélé tó ṣe pàtáki ti Èmí Mímọ̀, tí ó bá ṣiṣẹ̀ oṣù keje lọ, jẹ̀ ifaṣeyà mesmeric. George Storrs wà lára àwọn àkọ̀kọ̀ tí ó gba ipò yìí. Wo àwọn ikòwẹ̀ rẹ̀ ní apa ikeyin ọ̀dún 1844, nínú Midnight Cry, tí a n tẹ̀ jáde ní ilú New York nígbà nàà. J. V. Himes, ní Àpẹ̀jọ̀ Albany ní igbà orisun omi ọ̀dún 1845, sọ̀ pé ṣiṣẹ̀ oṣù keje mú mesmerism tó jin esẹ̀ méje wá. A sọ̀ èyí fún mi láti ọ̀dò èni kan tí ó wà níbẹ̀, tí ó sì gbọ̀ ọ̀rọ̀ nàà. Àwọn miiran tí wọn kópa pẹ̀lú isapá nínú ikígbe oṣù keje ti láti igbà nàà ti pe ṣiṣẹ̀ nàà ní ṣe Èṣù. Lilo ṣe Kristi àti ti Èmí Mímọ̀ sí orí Èṣù jẹ̀, ní ojọ̀ Olùgbàlà wa, ọ̀rọ̀-òdì sí Èmí Mímọ̀, ó sì jẹ̀ ọ̀rọ̀-òdì sí i nísinsinyí pẹ̀lú.

“2. Àwọn idánwò púpọ̀ lórí àkókò pátó. Níwọn bí àwọn ojọ̀ 2300 ti parí ní 1844, a ti yan ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àkókò, láti ọ̀wọ̀ onírúurú ènìyàn, fún iparí wọn. Nípa ṣiṣe èyí wọn ti yọ̀ àwọn ‘àmi ààlà’ kúrò, wọn sì ti ju òkùnkùn àti iyeméjì bọ̀ gbogbo ṣiṣè dídé nàà.

“3. Èmí-àjẹ̀ pẹ̀lú gbogbo aláfojúsùn àti àṣejù rẹ̀. Ètàn èṣù yìí, tí ó ti ṣe ṣe ikú tí ó burú gidigidi, ni a ṣe aṣojú rẹ̀ ní íbámu pátápátá gẹ̀gẹ̀ bí ‘eèrun igi,’ àti ‘onírúurú pàndó gbogbo.’ Ọ̀pọ̀ nínú àwọn tí wọn mu májèlẹ̀ emí-àjẹ̀ wólú jẹ̀wọ̀ òtítọ̀ irírí àdètẹ̀ wa àtijọ̀, àti láti inú òtítọ̀ yìí ni a ti mú kí ọ̀pọ̀ gbà pé emí-àjẹ̀ jẹ̀ èso àdánidá ti gbígbàgbọ̀ pé Olórùn ni ó dari àwọn ṣiṣè àdètẹ̀ nílá ní 1843 àti 1844. Peteru, nígbà tí ó n sọ̀rọ̀ nípa àwọn tí yóò ‘mú àwọn èkọ̀ isin àbùkù wọ̀lẹ̀, àní nípa síṣe Olúwa tí ó rà wọn sẹ̀,’ wí pé, ‘NÍTÒRÍ ÈNÌ TÍNÚ RẸ̀ NI A O SỌ̀RỌ̀ BÚBURÚ NÍPA Ọ̀NÀ ÒTÍTÓ.’”

“4. S. S. Snow tí n jẹ̀wọ̀ ara rẹ̀ pé òun ni ‘Èlìjà Wòlìí’” Ọ̀kùnrin yìí nínú irìnàjò ayé rẹ̀ tí ó yàtò tí ó sì túbò jẹ̀ àilógbón, ti ṣeré ipa tirẹ̀ pẹ̀lú nínú ṣe ikú yìí, ọ̀nà iwà rẹ̀ sì ti ní ifarahàn láti mú ipò òtítọ̀ fún àwọn mímu tí n dúró de imúpadà bọ̀ sí itijú ní inú ọ̀kàn ọ̀pọ̀ àwọn ọ̀kàn olóòtítọ̀.

“Sì àkọ̀silẹ̀ àwọn àṣiṣe wònyí ni mo tún lè fí púpọ̀ mii kún un, irú bí ‘egbèrún ọ̀dún’ Ifihàn 20:4, 7, nínú igbà àtijọ̀, àwọn 144,000 ti Ifihàn 7:4; 14:1, àwọn tí ‘dìde, tí wọn sì jáde kúrò nínú

ibojì' lẹ̀yìn àjìndẹ Kristi, ẹ̀kọ̀ àìṣiṣẹ́, ẹ̀kọ̀ iparun àwọn ọmọ ọwọ, abbl. abbl.

“A t̀an àwọn àṣiṣe wònyí kálẹ̀ pẹ̀lú ìsapá ñlá, a sì tẹ̀numọ̀ wọn lóri agbo ẹran tí ñ dúró de Olúwa, tí tí débi pé, ní àkókò tí Arákùnrin Miller lá àlá nàà, a ti ‘yọ̀ àwọn òkúta iyebíye tòótó kúrò ní ojúran,’ àwọn ọ̀rọ̀ wòlù sì bá ipò nàà mu—‘A sì yí idájọ̀ padà séyìn, òdodo sì dúró ní ọ̀nà jìjìn,’ àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Wo Isaiah 59:14. Ní àkókò nàà kò sí ìwé iròyìn advent kan ní ilẹ̀ nàà tí ñ gbèjà idí òtítọ̀ ìsinsin yí. The Day-Dawn ni èyí tí ó gbèyìn láti dá ipò tòótó ti agbo kékeré nàà láàbò; sùgbọ̀n èyí nàà kú ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ oṣù kí Olúwa tó fí àlá yí fún Bro. Miller; àti nínú ijàkadì ikú rẹ̀ ikeyin, ó tọ̀ka àwọn ẹ̀ni mímọ̀ tí ó rẹ̀, tí wọn ñ mí irora sókè sí ọ̀dún 1877, èyí tí ó jẹ̀ ọ̀gbọ̀n ọ̀dún síwájú nígbà nàà, gégé bí àkókò idándẹ̀ wọn ikehin. Áà! áà! Kì í ṣe iyanu pé Arákùnrin Miller, nínú àlá rẹ̀, ‘jókòò, ó sì sunkún’ lóri ipò ibànújẹ̀ yí.”

“Arákùnrin Miller pa ojú rẹ̀ nínú ikú, ní ojọ̀ kejilélógún, oṣù Kejilá, ọ̀dún 1849, èyí tí ó mú àwọn ọ̀rọ̀ wònyí ṣe nínú àlá rẹ̀ pé, ‘Nínú irúkèrúdò nàà ni mo pa ojú mi fún ìṣẹ̀jú kan.’ Ìmúṣẹ̀ àgbàyanu yí hàn gbangba tó bẹ̀ẹ̀ gégé tí kò sí ẹ̀ni tí yóò kùnà láti rí i.

“Àpótí nàà, ñ ṣojú òtítọ̀ dídẹ̀ nàà tí Arákùnrin Miller tẹ̀ jáde sí ayé, gégé bí a ti ṣàlàyé rẹ̀ nínú òwe àwọn wúndiá mẹ̀wàá. [Mátíù 25:1–11.] Èkíní, àkókò nàà, 1843; èkejì, àkókò idádúró; ẹ̀kẹta, igbe ọ̀gànjọ̀, ní oṣù keje, 1844, àti ẹ̀kẹrin, ilẹ̀kùn tí a ti pa. Kò sí ẹ̀ni tí ó ti ka àwọn ìwé dídẹ̀ ẹ̀lẹ̀ẹ̀kejì láti ọ̀dún 1843, tí yóò sẹ̀ pé Arákùnrin Miller ti gbé àwọn kókó pàtàkì mẹ̀rin wònyí ró nínú itàn dídẹ̀ nàà. Ètò òtítọ̀ alámuṣiṣẹ̀pọ̀ yí tàbí ‘apótí’ yí ni a ti fa ya sí wẹ̀wẹ̀, tí a sì ti tú káàkiri láàrin àwókùpàrọ̀ nípasẹ̀ àwọn tí ó kọ̀ irírí tiwọn silẹ̀, tí wọn sì sẹ̀ àwọn òtítọ̀ gan-an nàà tí àwọn, pẹ̀lú Arákùnrin Miller, fí igboya aláilẹ̀rù wàásù fún ayé.”

“Nígbà nàà, ijo yóò jẹ̀ mímọ̀ pátápátá, ó sì máa wà ‘láini àbùkù níwájú itẹ̀ Ọ̀lórùn,’ níwòn bí wọn ti jẹ̀wọ̀ gbogbo àṣiṣe, àìlera àti ẹ̀ṣẹ̀ wọn, tí a sì ti fí ẹ̀jẹ̀ Kristi wẹ̀ wọn kúrò, tí a sì ti pa wọn rẹ̀, wọn yóò sì wà láini ‘àbàwọn tàbí yíyún, tàbí irú nnkan bẹ̀.’ Nígbà nàà ni wọn yóò t̀an pẹ̀lú ‘lógò tí ó pò ní ilọ̀pọ̀ mẹ̀wàá ju ti ìṣáájú wọn lọ.’” JAMES WHITE Oswego, May, 1850.